Moka United

ITUARI TEKNOKENT · İPA İstanbul Planlama Ajansı · & · Aposto · TURKISH GLOBAL SOCIETY

KIVILCIM ZİRVESİ'25

Sonuç Raporu

27-28 Kasım 2025

Bİ' DÜNYA KIVILCIM

RAPOR İÇERİĞİ

1. Yönetici Özeti
2. Giriş
3. Açılış Paneli
4. Özel Söyleşi, Sunuş ve Paneller
5. Tematik Paneller
    a. Kültür Elçileri
    b. Afet Risk Yönetimi
    c. Mesleki ve Yaşam Boyu Öğrenme
    d. Geleceğin Şehirlerinde Mobilite
    e. İklim Krizi ve Sürdürülebilir Şehir
    f. İstanbul Girişimcilik Merkezi
6. Özel Panel: Yurt Dışındaki Aktif Türk Toplulukları
7. Kapanış Paneli
8. Sonuç
9. Zirve Konuşmacıları
10. EK-1 Proje Önerileri

Gözde Kara Günaydın
Bi' Dünya Kıvılcım
Yönetim Kurulu Başkanı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kıvılcım Zirvesi, 2025 yılı itibari ile ikinci yaşını doldurdu. Moka United ana sponsorluğunda, Wise & Rise platform sponsorluğunda, İstanbul Planlama Ajansı (İPA) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ARI Teknokent ana paydaşlığında 27-28 Kasım 2025 tarihlerinde düzenlediğimiz zirveyi, 27 ülkeden toplam 3.197 kişi takip etti. İki güne yayılan panellerde, 10 ülkeden alanında uzman 58 konuşmacı ve yerel yönetim yetkilisi, Türkiye ve şehirler özelinde de özellikle İstanbul için kritik gördüğümüz 6 tematik konuyla ilgili bilgi, deneyim ve vizyonlarını katılımcılarla paylaştılar.

Yaratıcı ve nitelikli bireylerin bulundukları toplumları dönüştürebilecek kapasiteye sahip olduğunu belirten bir çok konuşmacı, bu kapasitenin kullanılabilmesinin önündeki engeller hakkında da birbirlerini tamamlayan noktalara değindiler. Burada öne çıkan önemli noktalardan biri, Türkiye'deki kültürel ve toplumsal yapı sonucu bireylere erken yaşta uygulanan kültürel şartlanmalar. Bireyin gelişmesini ve yaratıcı sınıfın ortaya çıkmasını engelleyen bu durumun, Türkiye'deki uzmanlarla yurtdışındaki kıvılcımların sistematik olarak bir araya gelmesi ile kayda değer ölçüde olabileceğini düşünüyoruz. Aynı öze sahip olan, aynı değerlerle ve kültürlerle büyüyen, sonrasında ise farklı kültürleri de deneyimlemiş olan bu grupların bir araya gelmesi, bu kişilere yapacağı bireysel katkının yanında, doğru yönetildiği ve yönlendirildiği takdirde Türkiye'ye de büyük değer katacaktır.

Zirvedeki tartışmaların odaklandığı diğer önemli bir nokta da eğitim modelleri ve eğitim kurumlarının işlevi üzerineydi. Burada aslında özellikle işverenler tarafından sürekli dem vurulan, meslek lisesi ya da üniversitelerden yeni mezun olan gençlerin is pratiği yönünden eksiklikleri üzerine çokça tartışıldı. Konuşmaların geneline baktığımızda, buradaki en can alıcı ve hayata geçirmesi de bir o kadar zor olan önlemin, üniversite-sanayi iş birliği modellerinin konunun tarafların birlikte ele alınıp, verimlilik ve çıktı üretimi anlamında yeniden kurgulanması olduğunu görüyoruz. Bunu yaparken farklı ülkelerin (örn. Almanya) geçmiş tecrübelerini incelemek de süreci hızlandırmak ve hata payını azaltmak adına kritik.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Buna ek olarak ve bu adımla paralel olacak şekilde eğitim kurumları tarafından uygulanması gerektiğini düşündüğümüz bir nokta daha var; o da dünyada artık değişmeye başlayan üniversite modeline ayak uydurmak ve uygun şekilde kurumlarımıza entegre edip içselleştirmek. Dünyada artık geleneksel üniversiteler, çağın ihtiyaçlarına göre dönüşerek deneyim odaklı, disiplinler arası etkileşimi merkezine alan, farklı meslek gruplarının belirli dönemlerde bir araya geldiği, öğrencilerin alanında önde gelen isimlerle doğrudan etkileşim kurduğu ve yüksek standartlarda bir eğitim deneyimi yaşadığı yapılar haline geliyor. Bu rüzgarı zamanında yakalayarak hem ekonomik açıdan sürdürülebilir hem de sosyal etki üretimi açısından fark yaratacak hibrit yapılara yönelinmesi gerekiyor.

Burada disiplinler arası kavramına bir parantez açarak "farklı kültürel deneyimleri" de bir alt disiplin olarak ekleyebiliriz; zira her ülkenin ve hatta üniversite ve şirketlerin farklı çalışma şekilleri ve öne çıktıkları farkı disiplinleri olabilir. Yurt dışında bir çok farklı alanda faaliyet gösteren kıvılcımlar, az önce bahsettiğimiz yeni modeller kapsamında tecrübelerini aktararak farklı kültür ve çalışma şekillerinin de bir fikir ve ön tecrübe olarak bu yapılar içinde kendilerine yer bulmasını, incelenmesini ve yer yer uygulanmasını sağlayabilirler.

Yurt dışındaki yüksek öğrenimli insan kaynağını bu gibi modeller etrafında değerlendirmek ve bu tecrübeleri bir kazanıma çevirmek için ise öncelikli olarak köklü bir bakış açısı değişikliğine ihtiyaç var. Burada göçü bir kayıp olarak değil, doğru kurgulandığında bir değer üretim mekanizmasına dönüşebilecek ve gerektiğinde güçlü bir yumuşak güç işlevi görebilecek bir mekanizma olarak görmek ve politikaları buna göre şekillendirmek çok önemli. Bu noktada hemfikir olduktan sonra ise öncelikli olarak yapılması gereken, yurt dışındaki yüksek öğrenimli insan kaynağımızın yüksek çözünürlüklü bir fotoğrafını çekmek ve bu fotoğrafı hep canlı tutmak. Bu da yurt dışındaki bireylerin motivasyonlarını ve katkı sağlayabilecekleri alanları tespite yönelik kapsamlı, yaşayan, veri temelli ve sistematik bir araştırmaya ihtiyaç var demek.

Tüm bunları gerçekleştirmeye yönelik istikrarlı adımlar atmaya başladığımızda, beyin göçüne yönelik politikaları yalnızca geri dönüşü hedefleyen dar çerçevelerle değil, ekonomik rasyonalite, kurumsal güven, bilim ve Ar-Ge ekosistemi ile diaspora ilişkilerini birlikte değerlendiren bütüncül bir yaklaşımla ele almış oluruz. Bugünden atılacak adımlar, bugünkü mevcut durumda fayda üretmek kadar gelecekte olası bir geri dönüş dalgasının dogru yönetilebilmesi için de kritik önemde olacaktır.

Kıvılcım Zirvesi'nin, Türkiye ile yurt dışındaki uzmanlarımız arasında sistematik ve uzun soluklu işbirliği köprüleri oluşturulması noktasında bir başlangıç noktası teşkil edeceğine yürekten inanıyor, ve bu uğurda katkı sunan herkese bir kez daha çok teşekkür ediyoruz.

GİRİŞ

Bi' Dünya Kıvılcım, Atatürk'ün "Sizi birer kıvılcım olarak gönderiyoruz, gür alevler halinde dönmelisiniz!" sözü üzerinden hareketle, Türkiye'de okuyup yurtdışında yaşamayı tercih etmiş 100 binlerce kıvılcımı Türkiye'nin gelişimine katkıda bulunacak şekilde harekete geçirmeyi amaçlayan, kar amacı gütmeyen Münih (Almanya) merkezli bir sivil toplum kuruluşudur. Bi' Dünya Kıvılcım, Türkiye'nin kalkınmasına destek olmak ve yurtdışındaki Türk toplumunu çeşitli amaçlar etrafında birleştirmek amacıyla dünyadaki Türk profesyonellerini bir araya getirmektedir.

Kıvılcım Zirvesi, Bi' Dünya Kıvılcım derneği liderliğinde, İTÜ ARI Teknokent ve İstanbul Planlama Ajansı (İPA) ana paydaşlığında olmak üzere her sene farklılaşan ve Türkiye'nin önde gelen özel sektör, sivil toplum ve kamu kuruluşları iş birliğinde çevrimiçi olarak düzenlenen, dünyadaki Türk beyin gücünü bir araya getirmeyi amaçlayan bir etkinliktir.

Zirve Temaları:

1. Kültür Elçileri
2. Afet Risk Yönetimi
3. Mesleki ve Yaşam Boyu Öğrenme
4. Geleceğin Şehirlerinde Mobilite
5. İklim Krizi ve Sürdürülebilir Şehir
6. İstanbul Girişimcilik Merkezi

GİRİŞ

Zirve İstatistikleri:

10 Ülke

58 Konuşmacı

27 ülkeden toplam

689 platform kaydı

Toplam oturum süresi **20,5** saat

Etkinlik **2** gün sürdü

Toplam izlenme sayısı **3.197**

1. Gün **2.174**
2. Gün **1.025**

18 oturum gerçekleştirildi

Sosyal Medya Performansı:

101.706 gösterim **48.669** kişiye erişim

93.720 gösterim **1.044** kişiye erişim

Zirve Sponsorları

Ana Sponsor

Moka United

Platform Sponsoru

&

Etki Sponsoru

msa
the culinary arts academy

Zirve Paydaşları

Ana Paydaş

ITUARI
TEKNOKENT

Ana Paydaş

İPA İstanbul Planlama Ajansı

Medya Paydaşı

TURKISH GLOBAL SOCIETY

AÇILIŞ PANELİ

Yurt Dışındaki İnsan Kaynağımızla İşbirliği Ağları Kurmak

Ussal Şahbaz

Halim Memiş

Prof. Dr. Attila Dikbaş

Oktay Kargül

Ayşe Yürekli

Gözde Kara Günaydın

Moderatör: Ussal Şahbaz
Konuşmacılar: Halim Memiş, Prof. Dr. Attila Dikbaş, Oktay Kargül, Ayşe Yürekli, Gözde Kara Günaydın

Kıvılcım Zirvesi, yurt dışındaki beyin gücümüzün Türkiye için yaratabileceği potansiyele odaklanan ve katılımcılara ilham veren bir panelle başladı. Açılış konuşmalarında ise zirvenin hedefleri ve Bi' Kıvılcım Derneği'nin son bir yıl içinde hayata geçirdiği yenilikçi projeler paylaşıldı; bu sayede etkinliğin, geleceğe dönük iş birlikleri ve fırsatlar için güçlü bir platform olacağı vurgulandı.

Katılımcılara önce bir yıl boyunca gerçekleşen etkinliklerin kısa bir özetini sunan Ussal Şahbaz, Bi' Dünya Kıvılcım Derneği'nin hızla büyüyen bir ekosistem yarattığı ve bu ekosistemin farklı ülkelerden bilim insanlarını, akademisyenleri ve girişimcileri bir araya getirdiğini söyledi. Özellikle "uzmanlık odaklı sezon" etkinliklerinin, yaşam bilimleri gibi belirli alanlarda yurt dışındaki uzmanlarla Türkiye'deki paydaşları buluşturarak somut iş birlikleri ortaya çıkardığı ve bu bağlamda derneğin, yurt dışındaki Türk uzmanları ve girişimcilerle Türkiye arasındaki köprüleri güçlendirmeyi amaçladığı belirtildi.

Panelin devamında Prof. Dr. Attila Dikbaş, İTÜ ARI Teknokent'in yurt dışı hızlandırma programı olan Innogate vasıtasıyla yurt dışındaki girişimcilerle kurduğu bağlantılar üzerinden Türkiye'deki girişimcilik ekosistemine sağlanan katkıları anlattı. Avrupa ve Amerika'daki çeşitli merkezlerde gerçekleştirilen girişimci buluşmalarının, yurt dışındaki Türk beyin gücünü bir araya getirdiği ve bu ilişkilerin yeni iş fırsatları ve iş birliklerine dönüştüğü, örneklerle aktarıldı. Dikbaş, İTÜ ARI Teknokent'in Türkiye'deki teknoparklar arasında lider konumda olduğunu ve Bi' Dünya Kıvılcım Derneği'nin desteğiyle bu ağın daha görünür ve etkin hale geldiğini ifade etti.

Sonrasında söz alan Oktay Kargül ise yurt dışındaki insan kaynağının katkı potansiyelini, İstanbul'un yerel sorunları ve olası çözümler üzerinden tartıştı. Büyük kentlerin sorunlarının yalnızca yerel değil, küresel bağlamda çözülmesi gereken meseleler olduğuna dikkat çeken Kargül, bu uzmanların süreçlere entegre edilerek İstanbul ve Türkiye'nin kent planlama ve sürdürülebilirlik hedeflerine katkıda bulunabileceğini belirtti. İPA (İstanbul Planlama Ajansı) örneği üzerinden, kentlerin stratejik planlama ve veri odaklı yatırımlarla nasıl daha dayanıklı hale getirilebileceğini, yurt dışındaki beyin gücünün ise bilgi ve deneyim aktarımı yoluyla sürece değer katabileceğini anlattı.

Yurt dışında yaşayan Türklerin finansal ihtiyaçlarına yönelik geliştirilen çözümleri ele alan Halim Memiş, Birleşik Krallık'ta lanse edecekleri yeni markaları RUUT'un sunduğu bireysel ve ticari finansal hizmetleri anlattı. Şirket kuruluş desteğinden işletme hesabına, Visa altyapılı fiziki ve sanal kartlardan, ödeme alma çözümlerine kadar uzanan ürün yapısıyla RUUT'un işletmelerin işlerini kurma, yönetme ve büyütme süreçlerini kolaylaştırdığını; aynı zamanda bireysel kullanıcıların para transferi ve günlük finans yönetimi ihtiyaçlarına çözüm sunduğunu belirtti. Memiş, bu hizmetlerin yurt dışındaki girişimlere ve bireylere somut katkılar sağladığını ve Türkiye ile Birleşik Krallık arasında yeni iş birlikleri için fırsatlar yarattığını da vurguladı.

Yurt dışındaki Türklerin hem bireysel hem de ticari faaliyetlerinden doğan finansal ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik geliştirilen çözümleri ele alan Halim Memiş, Moka United ve RUUT örnekleri üzerinden bu ihtiyaca nasıl cevap verdiklerini anlattı. Yurt dışındaki girişimcilerin Türkiye ile ticari ilişkilerini kolaylaştıracak altyapıların nasıl oluşturulduğunu da paylaşan Memiş, bu hizmetlerin yurt dışındaki kişilere somut katkılar sunduğunu ve yeni iş birlikleri için fırsatlar yarattığını belirtti.

Panelin kapanış bölümüne gelindiğinde ise Gözde Kara Günaydın, Bi' Dünya Kıvılcım Derneği'nin vizyonunu özetledi. Zirve genelinde ele alınacak olan konuların, kıvılcımların Türkiye ile olan etkileşimini artırma ve ortak projeler geliştirme amacını taşıdığı vurgulandı. Yurt dışındaki tüm zirve katılımcılarının bilgi, deneyim ve uzmanlıklarını Türkiye'ye değer katacak şekilde kullanmalarının önemine dikkat çeken Günaydın, ARI Atlas gibi platformlar üzerinden etkin şekilde sürece dahil olabileceklerini katılımcılara hatırlattı.

Türkiye'nin gelişimi için yurt dışındaki insan kaynağı ve beyin gücünün etkili bir şekilde mobilize edilmesinin sürdürülebilir projeler üretmek açısından kritik öneme sahip olduğu vurgulandı ve bunun da somut araçların ve platformların hayata geçirilmesiyle mümkün olabileceği belirtildi.

ÖZEL SÖYLEŞİ - PLATFORM SPONSORU

Küresel Bir Güç Olmak İçin Teknolojik Dönüşüm Şartı ve Yurt Dışındaki Uzmanların Rolü

Adnan Dalgakıran

Konuşmacılar: Adnan Dalgakıran
Moderatör: Gözde Kara Günaydın

Zirvenin platform sponsoru Wise and Rise'ın kurucusu Adnan Dalgakıran'ın deneyimlerini paylaşmasıyla başlayan bu panelde, Türkiye'nin küresel rekabet kapasitesini artırmak için teknolojik dönüşümün ve yurt dışındaki uzmanlarımızın sahip olduğu potansiyelin önemi üzerinde duruldu.

Kendi yaşam ve iş deneyimlerinden hareketle Türkiye'de sanayi ve ihracat alanında elde edilen başarıları geniş bir perspektifle aktararak konuşmasına başlayan Dalgakıran, devamında iş hayatına çocuk yaşta başladığını paylaştı. Babasının girişimcilik deneyimlerinden ve küçük bir atölyede edindiği tecrübelerden bahseden Dalgakıran, farklı kültürlerle erken yaşta etkileşim kurmanın önemini vurguladı ve bu deneyimlerin, üniversite ve iş hayatındaki kararlarını etkilediğini, kendisine geniş bir düşünsel bakış açısı kazandırdığını belirtti.

Almanya, Rusya, Kazakistan ve Japonya'da faaliyet gösteren ve 1400 kişilik çalışan kadrosu ile 130'dan fazla ülkeye ihracat yapan DalgaKıran Kompresör'ün uluslararası başarı hikayesini de katılımcılarla paylaşan Dalgakıran, bu örnek üzerinden sanayicinin dünya ile bütünleşmesinin önemini ortaya koydu. Disiplinler arası yaklaşımın, kapitalizm, kültür, antropoloji, ekonomi ve tarih gibi farklı alanları birleştirmenin kritik olduğuna da değinen Adnan Dalgakıran, 21'nci yüzyılda dünyanın artık iş birliği ve organizasyon çağını yaşadığını ve bireysel başarıların ötesine geçmek gerektiğini söyledi.

Yurt dışındaki uzmanların rolü ve beyin göçünün etkileri ele almak adına söze giren panel moderatörü Gözde Kara Günaydın, Dalgakıran'a Türkiye'den yurt dışına çıkan uzmanların, teknolojik ve kültürel dönüşümde nasıl bir değer yaratabileceği sorusunu yönetti. Yaratıcı sınıfın ve nitelikli bireylerin, bulundukları toplumları dönüştürebilecek kapasiteye sahip olduğunu söyleyen Dalgakıran, Türkiye'deki kültürel ve toplumsal yapının yaratıcı sınıfın gelişmesini kısıtladığını, erken yaşta uygulanan kültürel şartlanmaların bireylerin potansiyelini sınırladığını belirtti.

Panelde ayrıca, Türkiye'de sanayi ile akademi arasındaki iş birliği eksiklikleri ve inovasyon sürecinde yaşanan zorluklar konuşuldu. Dalgakıran, üniversitelerdeki pratik yoksunluğunun, sanayicilerin ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir engel oluşturduğunu anlattı. Bu noktada Almanya ve Japonya örneklerini ele alan Dalgakıran, üniversite-sanayi işbirliğinin ara kurumlar ve sistematik süreçlerle nasıl desteklendiğini gösterdi ve Türkiye'de bu modelin eksikliğini ifade etti. Güven kültürü ve iş birliği ortamının, yaratıcı fikirlerin pratiğe dönüştürülmesinde kritik olduğunu söyleyen Dalgakıran, girişimcilere de seslenerek fikirlerini geliştirirken eleştiriye açık olmaları gerektiğini dile getirdi.

Panelin devamında, Türkiye'deki sanayi ve girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesi için somut öneriler ortaya kondu. Bu noktada Dalgakıran, yurt dışındaki uzmanların ve yaratıcı bireylerin, makine ve diğer sanayi sektörlerindeki projelerle doğrudan temasa geçebileceği bir platform oluşturulmasını önerdi. Bu platform sayesinde, şirketlerin ihtiyaç duyduğu yetkinlikler ile yurt dışındaki nitelikli bireylerin sağlayabileceği potansiyel katkıların doğrudan eşleştirilebileceği ve ara mekanizmaya gerek kalmadan iş birliği sağlanabileceği belirtildi. Gözde Kara Günaydın ise bu modelin, diğer sektörler için de değerlendirilebilecek bir model olduğunu ve uzmanlığa ihtiyaç duyanlar ve uzmanlığa sahip olanlar arasında güzel bir köprü kurulabileceğini ifade etti.

Panel katılımcıları, Türkiye'nin küresel bir güç olabilmesi için teknolojik dönüşümün şart olduğunu ve bu dönüşümde, yurt dışındaki uzmanların rolünün büyük önem taşıdığı üzerinde özellikle durdular. Türkiye'deki yaratıcı sınıfın desteklenmesine de değinen katılımcılar, üniversite-sanayi iş birliğinin güçlendirilmesi ve özgürlük ile güven temelli bir ekosistem oluşturulması gerektiğini söylediler. Ayrıca Dalgakıran'ın önerisiyle, sanayi alanındaki sorunların çözümüne yönelik pilot uygulama olarak bir iş birliği platformu kurulması kararlaştırıldı ve panel, geleceğe yönelik iş birliği ve proje odaklı bir vizyonla sona erdi. Katılımcılar, panelde paylaşılan tecrübeler ve öneriler ışığında, Türkiye'nin hem kültürel hem de ekonomik anlamda güçlenmesi için gerekli adımların atılması konusunda ortak bir anlayış geliştirdi.

ÖZEL SÖYLEŞİ

Yurt Dışında Bilim Yapmak

Dr. Asım Şengör

Doç Dr. Emrah Çoraman

Konuşmacı: Doç. Dr. Emrah Çoraman
Moderatör: Dr. Asım Şengör

"Yurt Dışında Bilim Yapmak" başlıklı oturumda, Dr. Asım Şengör ve Doç. Dr. Emrah Çoraman tarafından yurt dışında bilimsel araştırma yürütmenin yapısal, kültürel ve ekonomik boyutları kapsamlı biçimde ele alındı. Oturumun başında her iki konuşmacı da geçmiş akademik deneyimlerini özetleyerek tartışmanın zeminini oluşturdu. Dr. Asım Şengör, ETH Zürih'te lisans ile başlayan ve ABD ile İsrail'de devam eden çalışmalarını paylaşarak farklı ülkelerin bilimsel ekosistemlerini karşılaştırma imkânı bulduğunu aktardı. Doç. Dr. Emrah Çoraman ise Almanya'daki Berlin Doğa Tarihi Müzesi ve Lapan Biyoçeşitlilik ve Evrim Araştırmaları Enstitüsü'nde edindiği araştırma tecrübesini Türkiye'ye döndükten sonra nasıl değerlendirdiğini anlattı. Her iki konuşmacının da Türkiye ve Avrupa araştırma ortamlarını doğrudan deneyimlemiş olması, tartışmanın derinleşmesini sağladı.

Oturum boyunca ilk olarak kültürel yaklaşımların bilimin üretim hızına ve niteliğine etkisi üzerinde duruldu. Dr. Şengör, özellikle Avrupa'da sakin ve istikrarlı bir çalışma kültürü bulunduğunu, bunun araştırmacıların belirli bir problem üzerinde uzun vadeli odaklanmasına imkân tanıdığını ifade etti. Türkiye'de ise daha hareketli, çok alanlı, hızlı yön değiştirmeye daha açık bir kültürel yapı bulunduğu; bunun hem avantaj hem dezavantaj yarattığı aktarıldı. Bu bağlamda, Avrupa'daki belirgin uzmanlaşma eğilimine karşılık Türkiye'de daha genelci bir çalışma modelinin yaygın olduğuna değinildi. Çoraman, ekosistemdeki "niş yoğunluğu" metaforunu kullanarak Almanya'da bakir araştırma alanlarının çok az olduğunu, bunun da bilim insanlarını daha dar ve derin uzmanlıklara ittiğini belirtti. Buna karşılık Türkiye'deki boş alanların çokluğu sebebiyle araştırmacıların farklı sorumluluklar üstlenmek durumunda kaldığı paylaşıldı.

Panelde, bilimsel çalışmanın sürdürülebilirliği açısından maddi imkânların belirleyici rolü ayrıntılı biçimde tartışıldı; özellikle de Avrupa'daki araştırma kurumlarının sağladığı hareket kabiliyeti, seyahat desteği ve iş birlikleri kurulmasına yönelik başlangıç bütçelerinin sağladığı avantaj ile mevcut teknik altyapının araştırmacı üzerindeki yükü azaltmasından bahsedildi. Doç. Dr. Çoraman, Almanya'da kurumların sağladığı temel fon yapıları sayesinde bir fikrin ilk uygulama denemesine girişmenin, uzmanları kısa süreli ziyaret için davet etmenin veya kritik bir çalıştay katılımının oldukça kolay olduğunu vurguladı. Türkiye'de ise benzer nitelikteki küçük ve kritik bütçelerin çoğu zaman erişilebilir olmaması nedeniyle uluslararası bağlantılar kurmanın ve hızlı ilerlemenin güçleştiği ifade edildi.

Konuşmacılar, uluslararası proje fonlarına erişimin her iki taraf için de ciddi bir mücadele gerektirdiğini ancak yine de koşulların eşit olmadığını dile getirdi. Avrupa'da büyük fonlara başvurmak için geniş mentörlük, kurumsal destek ve geçmiş altyapının hazır olduğunu; buna rağmen ERC gibi prestijli desteklerde başarı oranlarının çok düşük seviyelere gerilediğini paylaştılar. Türkiye'de ise araştırma maliyetlerinin birçok alanda aynı olmasına rağmen fon seviyelerinin yetersiz oluşunun, özellikle "genomik" gibi yüksek maliyetli araştırma alanlarında ilerlemeyi zorlaştıran temel faktör olduğu belirtildi.

Oturumun önemli başlıklarından biri de doktora ve doktora sonrası araştırmacı yapılarıydı. Dr. Şengör ve Doç. Dr. Çoraman, Avrupa'daki akademik piramidin doktora sonrası araştırmaya dayandığını, bu grubun hem projelerin yürütülmesinde hem öğrenci yetiştirmede kritik rol üstlendiğini belirtti. Türkiye'de ise bu yapının henüz oturmadığı, fon eksiklikleri ve düşük maaşlar nedeniyle doktora sonrası araştırmacı pozisyonlarının sınırlı kaldığı ifade edildi. Özellikle yaşamın ilerleyen dönemlerinde artan maddi ve sosyal sorumlulukların, bu pozisyonların cazibesini daha da azalttığına, bu durumun da bilimsel üretimin ritmini ve derinliğini doğrudan etkilediğine değinildi.

Bu noktada bilimsel odaklanma konusuna geri dönen konuşmacılar, çevresel istikrarın ve ekonomik öngörülebilirliğin araştırmacı psikolojisi üzerindeki etkisini masaya yatırdı. Avrupa'da temel yaşam koşullarının sürekliliği, akademisyenlerin belirli konulara uzun süreli konsantre olabilmesine imkân tanıyan bir zemin sunarken; Türkiye'de ekonomik belirsizlikler ve çoklu sorumlulukların akademisyenleri daha dağınık bir çalışma modeline ittiği, bu durumun da bir yandan bilimsel çeşitliliği artırırken diğer yandan da derinleşmeyi güçleştirdiği dile getirildi.

Oturumun genelinde, iki konuşmacının karşılaştırmalı tecrübeleri üzerinden oluşturulan ortak çerçeve, Türkiye'de bilim üretimini güçlendirecek yapısal ihtiyaçları net biçimde ortaya koydu. Uzmanlaşmayı destekleyen bir ekosistem, temel araştırma fonlarının genişletilmesi, proje başlangıç bütçelerinin erişilebilir hâle getirilmesi, doktora sonrası araştırmacı pozisyonlarının kurumsallaşması ve uluslararası hareketliliğin desteklenmesi gibi başlıklar, tartışmanın öne çıkan somut çıktıları olarak sunuldu.

Sonuç olarak, oturum boyunca hem bireysel tecrübeler üzerinden aktarılan gözlemler hem de sistemsel karşılaştırmalar neticesinde, Türkiye'nin bilimsel araştırma kapasitesini geliştirmesi için atılması gereken adımların açık bir resmi ortaya konuldu. Dr. Asım Şengör ve Doç. Dr. Emrah Çoraman'ın sunduğu perspektifler ile yurt dışında bilim yapmanın yalnızca mekânsal bir değişim olmadığı; kültürel, ekonomik ve yapısal farklılıkların bilim insanının üretim biçimi üzerinde belirleyici rol oynadığını gösteren bütünlüklü bir durum olduğu detaylı bir şekilde ele alınmış oldu.

ÖZEL SUNUŞ

Uluslararası Beyin Göçü Dinamikleri: Hindistan ve Türkiye Kıyaslaması

İpek Aral

Konuşmacı: İpek Aral

Uluslararası beyin göçü dinamiklerinin Hindistan ve Türkiye örneği üzerinden kapsamlı biçimde ele alındığı bu oturumda, özellikle nitelikli insan gücünün küresel hareketliliği, bu hareketliliğin ülkeler açısından yarattığı riskler ve fırsatlar ile beyin göçünün nasıl bir kazanıma dönüştürülebileceği konuları üzerinde duruldu. Akademik zemine dayanan veriler ve karşılaştırmalı analizlerden oluşan çalışma, konuşmacı İpek Aral tarafından, katılımcılarla paylaşıldı.

Oturumun açılışında, daha önceki konuşmalarda dile getirilen kişisel deneyimlerin ve saha gözlemlerinin, yurt dışında bulunan binlerce nitelikli bireyin potansiyeline işaret ettiği vurgulandı. Bu bireylerin Türkiye ile sürdürülebilir ve yapıcı bağlar kurabilmesinin, bilimsel, teknolojik ve kültürel alanlarda önemli bir değer yaratabileceği ifade edildi. Hindistan'ın uzun yıllardır uyguladığı diaspora modelini ele alan Aral, Hindistan'ın beyin göçünü yalnızca bir kayıp olarak değil, stratejik bir güç unsuru olarak ele aldığını ve bu modelin Türkiye açısından bir referans noktası olabileceğini belirtti.

Uzun yıllar boyunca insan kaynakları alanında edindiği deneyimi, siyaset bilimi perspektifiyle birleştirerek beyin göçü olgusunu devlet merkezli bir yaklaşımla ele aldığını ifade eden Aral, çalışmasının temelinde beyin göçünün kaçınılmaz olup olmadığı ve bu sürecin nasıl bir beyin dolaşımına dönüştürülebileceği sorularının yer aldığını vurguladı. Bu kapsamda, beyin göçünü yalnızca bireysel tercihler veya ekonomik nedenlerle sınırlı bir olgu olarak değil, küresel ölçekte demografik, politik ve ekonomik dönüşümlerin bir sonucu olarak değerlendirdiğini paylaştı.

Nitelikli insan ile yetenekli insan ayrımına özellikle dikkat çeken Aral, akademik literatür ve insan kaynakları uygulamaları çerçevesinde, mezuniyet, yabancı dil ve teknik bilgi gibi unsurların niteliği tanımladığı; ancak bu niteliklerin somut sonuçlara, problem çözme kapasitesine ve katma değere dönüşebilmesinin yetenek kavramını oluşturduğunu önemle vurguladı. Bu ayrımın, küresel ölçekte yaşanan yetenek açığını anlamada kritik olduğu vurgulandı. Paylaşılan güncel verilere göre dünyada ciddi bir yetenek açığı bulunduğu, Türkiye'nin de bu noktada önemli seviyede yetenek açığına sahip ülkeler arasında yer aldığı ifade edildi.

Dünya genelindeki yetenek rekabetine ilişkin sıralamalar üzerinden yapılan değerlendirmelerde, Türkiye ve Hindistan'ın benzer şekilde alt sıralarda yer aldığı, ancak kurumların çekiciliği ve bireylerin hazır olma düzeyi gibi başlıklarda Hindistan'ın daha avantajlı bir konumda olduğu aktarıldı. Özellikle yabancı dil hakimiyetinin, bireylerin küresel iş gücü piyasasında yer alabilmeleri ve yükselmeleri açısından belirleyici bir unsur olduğu, bu durumun da Türkiye'deki nitelikli insan gücünün uluslararası arenadaki görünürlüğünü ve hareket kabiliyetini sınırlayan temel faktörlerden biri olduğu ifade edildi.

Oturumda ayrıca, Dünya Bankası ve çeşitli uluslararası kuruluşların raporları ışığında beyin göçünün küresel dağılımına değinildi. Türkiye'nin, kamuoyunda sıklıkla dile getirilenin aksine, dünya genelinde en yüksek oranlarda beyin göçü veren ülkeler arasında yer almadığı; ancak toplam nüfusuna oranla yurt dışında yaşayan insan sayısının kayda değer bir büyüklüğe ulaştığı paylaşıldı. Hindistan ile yapılan kıyaslamada, Hindistan'ın çok daha büyük bir diaspora nüfusuna sahip olmasına rağmen, bu nüfusu etkin biçimde yöneten ve ülke lehine mobilize eden bir devlet politikası geliştirdiği belirtildi.

Konuşmanın önemli bölümlerinden birinde, beyin göçünü tetikleyen itici ve çekici faktörler ele alındı. Daha yüksek yaşam standartları, gelir düzeyi, kariyer fırsatları, istikrarlı bir politik ve sosyal ortamın, bireyleri bu fırsatların bulunduğu ülkelere göç etmeye yönelten temel unsurlar olduğu ifade edilirken bu ülkelerin sunduğu kamu hizmetlerinin kalitesi, adalet sistemi ve araştırma-geliştirme altyapısının da güçlü çekim merkezleri oluşturduğu aktarıldı. Bu noktada, beyin göçünün sıfırlanmasının mümkün olmadığı; asıl meselenin bu hareketliliğin nasıl yönetileceği olduğu vurgulandı.

Beyin göçünün kaçınılmaz olduğunu ifade eden İpek Aral, gelişmiş ülkelerde yaşlanan nüfus ve düşen doğum oranları sonucunda nitelikli insan gücüne olan ihtiyacın arttığını; buna paralel olarak da küresel ölçekte yetenek çekme politikalarının sistematik biçimde uygulandığını aktardı. Türkiye özelinde ise ekonomik ve sosyal kısıtların göç kararlarını hızlandırıcı bir etki yarattığı; ancak bu koşullar olmasa dahi, özellikle genç nüfusun küresel deneyim arayışı nedeniyle göç eğiliminin devam edeceği belirtildi.

Hindistan ve Türkiye karşılaştırmasında, en belirgin farkın devletin diasporaya yaklaşımında ortaya çıktığı ifade edildi. Hindistan'ın, nitelikli diasporasını bir yumuşak güç unsuru olarak konumlandırdığı, ticaret, teknoloji, inovasyon ve bilgi transferi alanlarında aktif biçimde desteklediği anlatıldı. Buna karşılık, Türkiye'de nitelikli diasporaya yönelik bütüncül ve sürdürülebilir bir stratejinin bulunmadığı; mevcut uygulamaların dağınık ve sınırlı kaldığı dile getirildi. Savunma sanayi odaklı bazı girişimlerin olumlu olmakla birlikte bunun, geneli hedefleyen bir politika niteliği taşımadığı değerlendirildi.

Sunumda, Hindistan'ın uzun yıllar önce başlattığı araştırma-geliştirme yatırımlarının ve çok uluslu şirketlerle kurduğu stratejik iş birliklerinin, bugün ülkeyi küresel bir teknoloji ve inovasyon merkezi haline getirdiği vurgulandı. Bu sürecin, beyin dolaşımını teşvik eden bir yapı oluşturduğu; bireylerin farklı ülkeler arasında gidip gelerek hem bulundukları ülkeye hem de anavatanlarına katkı sunduğu aktarıldı. Türkiye için de benzer bir modelin, gecikmiş olsa dahi hâlâ mümkün olduğu ifade edildi.

Oturumun son bölümünde, Türkiye açısından çıkarılabilecek dersler ve öneriler paylaşıldı. Nitelikli diasporaya yönelik açık bir stratejinin oluşturulması, bu alanda yetkili ve koordinasyon gücü olan, kamu, özel sektör, akademi ve sivil toplum paydaşlarını bir araya getirecek bir yapının kurulması gerektiği dile getirildi. Ayrıca, yapay zeka destekli veri toplama, izleme ve eşleştirme sistemlerinin, beyin dolaşımını etkin kılacak araçlar olarak değerlendirilmesi gerektiğine de değinildi. Beyin göçünün mutlak bir kayıp olmadığı; doğru yönetişim mekanizmaları ve uzun vadeli politikalarla önemli bir fırsata dönüştürülebileceğinin paylaşıldığı son bölümde, bu konudaki akademik çalışmalar ile sivil toplumun sahadaki deneyiminin kesiştiği, bu noktanın da geleceğe dönük iş birliklerine zemin hazırlayabilecek bir unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği vurgulandı.

ÖZEL SÖYLEŞİ

Küresel Bir Hayat Kurmak: Kimliğini Yeniden Tasarlamak

Prof Dr. Can Erbil

Banu Öksün

Konuşmacı: Banu Öksün
Moderatör: Prof. Dr. Can Erbil

"Küresel Bir Hayat Kurmak: Kimliğini Yeniden Tasarlamak" başlığıyla ve Prof. Dr. Can Erbil ve Banu Öksün'ün katılımıyla gerçekleşen panelde, hem konuşmacıların kişisel kariyer yolculuklarının yanı sıra kimlik, aidiyet ve küresel ölçekte düşünme konusundaki fikirlerinin üzerinde duruldu.

New York'taki yüksek lisansının ardından uluslararası şirketlerde üst düzey rollerde görev aldığını belirten Banu Öksün, Merrill Lynch'ten Samsung'a, Microsoft'tan Cargill'e uzanan yolculuğunun ardından İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde üstlendiği yöneticilik rolüyle kimliğini yeniden tanımlama sürecinde önemli bir adım attığını vurguladı. Öksün, bu geçişin yalnızca profesyonel bir karar değil, aynı zamanda topluma katkı sunma isteğinin doğal bir sonucu olduğunu da önemle belirtti.

Prof. Dr. Can Erbil tarafından aktarılan yaşam öyküsünde ise, Boğaziçi Üniversitesi'nden Boston'a uzanan akademik yolculuk, 32 yılı aşkın yurtdışı deneyimi ve ekonomide uzmanlık alanları üzerinde duruldu. Doktora döneminde Türkiye'de aldığı eğitimin niteliğini fark etme sürecine değinen Erbil, uluslararası akademik ağlar içinde edindiği birikimler ve dünyanın birçok ülkesinde yürüttüğü çalışmaların kendisine kattıklarını ayrıntılı biçimde paylaştı. Erbil, özellikle ekonomik eşitsizlik, küresel ticaret ve gençlere yönelik eğitim programları üzerinde yürüttüğü çalışmalarının altını çizdi ve çeşitli ülkelerdeki saha gözlemlerinin, resmi kurumlarla yürütülen temaslardan daha değerli bilgiler sağladığını belirtti.

Oturum boyunca, iki konuşmacının ortak temaları kimlik, aidiyet, yurt dışına göç motivasyonu ve Türkiye ile bağlarını sürdürme biçimleri oldu. Bugün birçok gencin ve profesyonelin ülkeyi umutsuzluk nedeniyle terk ettiği gerçeği üzerinde özellikle duruldu; buna karşılık konuşmacılar, geçmişteki yurt dışına gidiş gerekçelerinin kişisel ve profesyonel gelişim, araştırma imkânı ve eğitim olanakları olduğunu ifade etti. Geçmiş ve bugün arasında beliren bu motivasyon farkının, kimlik oluşumu açısından kritik bir fark yarattığının üzerinde önemle duruldu.

Öksün, Türkiye'den kopmamanın bilinçli bir tercih olduğunu ve yıllar boyunca küresel perspektiften edindiği bilgileri Türkiye'deki profesyonellere, çalışma arkadaşlarına ve gençlere aktarmayı bir sorumluluk olarak gördüğünü belirtti. Bu yaklaşımın, mesleki kimliğinin ayrılmaz bir parçası haline geldiğini aktardı. Kültürler arası etkileşimin insanları zenginleştirdiği, farklı coğrafyalarda edinilen her bilginin Türkiye'ye ışık tutabilecek bir değere dönüştüğü vurgulandı.

Erbil ise akademik dünyanın küresel yapısından söz ederek, araştırmacının kendisini geliştirebileceği ekosistemin çoğu zaman coğrafyadan daha belirleyici olduğunu ifade etti. Gençlerin ülkeyi terk etme motivasyonlarının bugün daha çok toplumsal koşullara bağlı olduğuna dikkat çekerek, bunun uzun vadeli etkilerine yönelik kaygılarını paylaştı. Buna rağmen Türkiye'nin potansiyelinin yüksek olduğunu ve yurt dışındaki Türklerle kurulan köprülerin gelecekte önemli dönüşümler yaratabileceğini belirtti.

Panelde kimlik kavramı, yalnızca bireyin kendini tanımlama biçimi olarak değil, aynı zamanda bulunduğu koşullarla kurduğu ilişki üzerinden şekillenen dinamik bir süreç olarak da ele alındı. Öksün, kimliği "olduğun anda ve bulunduğun yerde var olabilmek" şeklinde tanımlayarak, kişinin kendi değişimini kabul etmesinin önemini vurguladı. Anda kalmanın, panik ve belirsizlik hissini azaltarak daha sağlıklı bir kimlik inşası sağladığını ifade etti.

Konuşmacılar, yaşam boyunca elde edinilen kazanımların yalnızca kişisel başarılar değil, kolektif faydaya dönüştürülebilecek bilgi kaynakları olduğuna değindi. Bu çerçevede, yurt dışında edinilen becerilerin Türkiye'de nasıl değere dönüştürülebileceği üzerine uzun yıllardır yürüttükleri çalışmalar, panelin ana temalarından biri olarak öne çıktı. Hem Öksün hem de Erbil, küresel bir hayat kurmanın merkezinde, Türkiye'ye karşı duyulan aidiyet hissinin ve bu aidiyetin sunduğu sorumluluk bilincinin yer aldığını belirttiler.

Konuşmacıların yaşam öyküleriyle başlayan panelde yurtdışında olmak ile Türkiye'ye bağlı kalmak arasındaki denge, küresel düşünme becerisinin önemi, bilgi ve tecrübenin topluma geri akışı, kimliğin bilinçli olarak yeniden tasarlanabilir bir yapı olduğu düşünceleri detaylandırıldı. Kimliğin statik değil; zaman, mekân ve deneyimle sürekli evrilen bir yapı olduğunun altını çizen konuşmacılar, hem kişisel hem kolektif ölçekte geleceğe yönelik umut veren ve düşünmeye teşvik eden bir vizyon paylaştı.

ÖZEL SÖYLEŞİ

Umutsuzluğa İtiraz Bir Türkiye Hayali

Prof. Dr. Seçuk Şirin

Konuşmacı: Prof. Dr. Selçuk Şirin
Moderatör: Gözde Kara Günaydın

Selçuk Şirin'in konuşmacı olarak yer aldığı Kıvılcım Zirvesi 2025 kapsamında gerçekleştirilen "Umutsuzluğa İtiraz Bir Türkiye Hayali" oturumunda, eğitim, kalkınma ve bireysel sorumluluk ekseninde Türkiye'nin mevcut durumu ve potansiyel geleceğine dair önemli başlıklara değinildi. Paylaşılan perspektifler, mevcut sorunların analiz edilmesinin ötesine geçerek, bu sorunların nasıl farklı bir bakış açısıyla yeniden ele alınabileceğine dair bir tartışma zemini sundu.

Oturumun başlangıcında, Şirin'in kişisel kariyer yolculuğu üzerinden Türkiye'deki fırsat yapıları ve sistemsel kısıtlar ele alındı. Türkiye'de akademik kariyer hedeflenmesine rağmen karşılaşılan yapısal engellerin, uluslararası bir akademik yola yönelmeye nasıl zemin hazırladığı konuşuldu. Bu süreçte, yurt dışındaki akademik sistemin önemli bir parçası olan "tenure" yapısına da değinildi. Tenure sürecine kadar odağın büyük ölçüde bireysel akademik başarı ve üretim olduğu, bu aşama tamamlandıktan sonra ise Türkiye'ye katkı üretme motivasyonunun daha belirgin hale geldiği ifade edildi. Bu sürecin Türkiye ile bağın kopmasına değil, aksine daha bilinçli ve stratejik bir katkı arayışına evrilmesine neden olduğu vurgulandı.

Öne çıkan başlıklardan biri, "beyin göçü" olgusunun yeniden ele alınması oldu. Bu sürecin yalnızca bir kayıp olarak değerlendirilmesinin yetersiz olduğu, doğru bağlantılar ve organizasyon yapıları kurulduğunda yurt dışındaki nitelikli insan kaynağının Türkiye için bir avantaja dönüşebileceği konuşuldu. Yüksek eğitim maliyetleri üzerinden bu göçün ekonomik boyutuna dikkat çekildi. Bununla birlikte, temel sorunun niyet eksikliğinden çok organizasyon eksikliği olduğuna vurgu yapıldı.

Oturumda ayrıca eğitim sisteminin yapısal sınırları ve alternatif etki alanları üzerinde duruldu. Türkiye'de eğitimin merkezi ve bürokratik yapısının, bireysel katkıların ölçeklenmesini zorlaştırdığı ifade edildi. Buna karşılık, okul dışı öğrenme alanları, erken çocukluk dönemi ve girişimcilik gibi daha esnek alanlarda daha hızlı ve etkili adımlar atılabileceği dile getirildi. Yerel düzeyde geliştirilen bazı uygulamaların bu açıdan örnek teşkil ettiği belirtildi.

Konuşmanın önemli bölümlerinden birinde “umutsuzluk” kavramı ve etkileri ele alındı. Umutsuzluğun bireyleri eylemsizliğe sürükleyen bir psikolojik durum olduğu, “öğrenilmiş çaresizlik” üzerinden açıklandı. Bu durumun, bireylerin potansiyel katkılarını daha ortaya çıkmadan sınırladığı ifade edildi. Buna karşılık, “ne yapılamaz” yerine “ne yapılabilir” sorusuna odaklanmanın daha üretken bir yaklaşım olduğu vurgulandı.

Bu çerçevede tutku ve bireysel motivasyonun rolü de konuşulan başlıklar arasında yer aldı. Kişinin zaman ve mekân algısını kaybettiği ölçüde derinleştiği alanları bulmasının, sürdürülebilir üretim için kritik olduğu ifade edildi. Uzun vadeli etki yaratmanın arkasında, dışsal koşullardan bağımsız ilerleyebilen bu içsel motivasyonun bulunduğuna değinildi.

Oturumun ileriye dönük en dikkat çekici bölümlerinden birinde ise “modüler kampüs” vizyonu paylaşıldı. Geleneksel üniversite yapılarının dönüşmekte olduğu; bunun yerine deneyim odaklı, disiplinler arası etkileşimi merkezine alan yeni öğrenme ortamlarının gerekliliği üzerine konuşuldu. Farklı meslek gruplarının belirli dönemlerde bir araya geldiği, alanında önde gelen isimlerle doğrudan etkileşim kurduğu ve yüksek standartlarda bir deneyim yaşadığı bir yapı fikrine değinildi. Bu modelin hem ekonomik sürdürülebilirlik hem de sosyal etki üretimi açısından hibrit bir yapıda kurgulanabileceği ifade edildi.

Ortaya çıkan genel tablo içerisinde, Türkiye’nin sahip olduğu insan kaynağı, küresel bağlantılar ve bireysel motivasyon potansiyeline dikkat çekildi. Bu potansiyelin açığa çıkmasının ise doğru organizasyon yapıları ve sürdürülebilir bir yaklaşım ile mümkün olabileceği ifade edildi.

ÖZEL SUNUŞ

Türkiye'nin Demografik Değişim ve Dönüşümü Bağlamında Beyin Göçü

Aydın Erdem

Konuşmacı: Aydın Erdem

Kıvılcım Zirvesi'nin ikinci gününde gerçekleştirilen oturumlar, Türkiye'nin toplumsal dönüşümü, eğitim yapısı ve beyin göçü dinamikleri etrafında şekillendi. Oturumun ana konuşmacılarından biri olan KONDA Araştırma Yönetim Kurulu Başkanı Aydın Erdem, veri temelli analizlerle Türkiye'nin mevcut durumunu ve dönüşüm yönünü kapsamlı bir çerçevede ele aldı.

Oturumlarda öne çıkan başlıklardan biri, Türkiye'nin son 100 yılda geçirdiği yapısal dönüşüm oldu. Eğitim seviyesindeki artış, kırsaldan kente göç, metropolleşme ve üniversiteleşme gibi süreçlerin toplumun temel dinamiklerini yeniden şekillendirdiği vurgulandı. Bu dönüşümün özellikle eğitim üzerinden hızlandığı; toplumun farklı kesimlerinin eğitimi sosyal mobilitenin en kritik aracı olarak konumlandırdığı ifade edildi.

Demografik yapıdaki değişim de önemli bir tartışma alanıydı. Türkiye'nin hızla yaşlanan bir nüfusa sahip olduğu, doğum oranlarının düştüğü ve toplumsal piramidin üst yaş gruplarına doğru genişlediği belirtildi. Bu durumun, ekonomik yapıdan iş gücü dinamiklerine kadar birçok alanı doğrudan etkileyeceği vurgulandı.

Eğitim tarafında ise çift yönlü bir tablo öne çıktı. Bir yandan eğitim erişimi ve üniversiteleşme oranlarında ciddi bir artış olduğu, diğer yandan eğitim kalitesinin uluslararası ölçekte sınırlı kaldığı ifade edildi. Niceliksel büyümenin, niteliksel gelişimle aynı hızda ilerlemediği; bunun da özellikle yetkin insan kaynağının yönelimlerini etkilediği dile getirildi.

Toplumsal yapı açısından dikkat çeken bir diğer nokta, modernleşme ile değerler arasındaki ayrışma oldu. Türkiye'nin pratik anlamda modernleştiği; dijitalleşme, tüketim alışkanlıkları ve şehir yaşamının hızla benimsendiği, ancak değerler düzeyinde bu değişimin daha yavaş ilerlediği ifade edildi. Bu durum, bir geçiş süreci olarak değerlendirildi.

Teknoloji ve dijitalleşme de öne çıkan başlıklardan biriydi. Akıllı telefon kullanımı, sosyal medya adaptasyonu ve e-ticaretin hızlı büyümesine rağmen, toplumun önemli bir kısmının hâlâ dijital sistemlere tam olarak entegre olmadığı; özellikle güven ve dijital okuryazarlık konularında bariyerler bulunduğu vurgulandı. Bu alanın ciddi bir büyüme potansiyeli taşıdığı ifade edildi.

Beyin göçü konusu ise çok boyutlu bir perspektifle ele alındı. Aydın Erdem'in aktardığı veriler doğrultusunda, yurt dışına yönelimin yalnızca memnuniyetsizlikle açıklanamayacağı; artan küresel mobilite, fırsatlara erişim kolaylığı ve bireysel beklentilerin yükselmesi gibi faktörlerin de belirleyici olduğu ifade edildi. Özellikle belirli eğitim kurumlarından mezun olan yüksek nitelikli bireylerde yurt dışına çıkış oranlarının oldukça yüksek olduğu ve bu durumun seçici bir yoğunlaşma yarattığı vurgulandı.

Ayrıca, bu sürecin yalnızca kayıp olarak değil, doğru kurgulandığında bir değer üretim mekanizmasına dönüşebileceği fikri öne çıktı. Yurt dışında yaşayan insan kaynağının Türkiye ile bağını sürdürmesi ve katkı üretmesi için veri temelli bir anlayış geliştirilmesi gerektiği ifade edildi. Bu doğrultuda, yurt dışındaki bireylerin motivasyonlarını ve potansiyel katkı alanlarını anlamaya yönelik kapsamlı bir araştırma ihtiyacı vurgulandı.

Genel çerçevede ikinci gün, Aydın Erdem'in sunduğu veri odaklı perspektif üzerinden, Türkiye'ye dair yaygın algılar ile gerçek veriler arasındaki farkı ortaya koyan, toplumsal dönüşümün yönünü anlamaya çalışan ve özellikle insan kaynağı, eğitim ve mobilite ekseninde stratejik sorular üreten bir zemin sundu.

ÖZEL SUNUŞ

Beyin Göçünün Ekonomisi

Doç. Dr. Özge Öner

Konuşmacı: Doç. Dr. Özge Öner

Türkiye'den yurt dışına yönelen beşeri sermaye hareketlerinin ekonomik, toplumsal ve kurumsal boyutlarının Doç. Dr. Özge Öner tarafından kapsamlı biçimde ele alındığı bu oturumda, beyin göçünün yalnızca bir kayıp ya da maliyet kalemi olarak değil, doğru politikalar ve kurumsal yaklaşımlarla potansiyel faydalar üretebilen çok katmanlı bir süreç olarak değerlendirilmesi gerektiği vurgulandı. Konuşma boyunca, kişisel deneyimlerden, güncel istatistiklerden ve farklı ülke uygulamalarından yararlanılarak, mevcut tabloya ilişkin bütüncül bir çerçeve sunuldu.

Eğitim hayatının ardından yurt dışına uzanan akademik yolculuğunun planlı bir göçten ziyade fırsatların doğal akışı içinde şekillendiğini anlatan Öner, özellikle Erasmus deneyimiyle birlikte farklı bir akademik dünyanın fark edilmesinin, birçok genç için olduğu gibi kendi kariyer yolunda da belirleyici olduğunu ifade etti. Bu çerçevede, geçmişte yurt dışına eğitim amacıyla giden öğrencilerin önemli bir bölümünün Türkiye'ye geri döndüğü, kalıcılığın ise daha çok akademik kariyer yapanlarla sınırlı kaldığı hatırlatıldı. Son yıllarda bu dengenin belirgin biçimde değiştiğini istatistiklerle ortaya koyan Öner, TÜİK ve farklı kurumların çalışmalarına atıfla, yurt dışına eğitim amacıyla giden gençlerin yaklaşık yüzde 80'inin geri dönmediği bilgisini paylaştı. Bu durumun yalnızca üniversite sonrası değil lise düzeyine kadar indiği; özellikle nitelikli ve seçkin okullardan mezun olan öğrenciler arasında yurt dışına yönelimin dramatik biçimde arttığı örneklerle gösterildi. Robert Koleji, İstanbul Erkek Lisesi ve Avusturya Lisesi gibi okullara ilişkin oranlar paylaşılırken, artık neredeyse tüm mezunların eğitim için yurt dışını tercih ettiği bir tabloya dikkat çekildi.

Bu noktada, yurt dışına eğitim için gitmenin başlı başına bir sorun olmadığı özellikle vurgulandı. Gençlerin daha iyi imkânlara erişme arzusunun desteklenmesi gerektiği ifade edilirken, asıl problemin geri dönüş oranlarındaki dramatik düşüş olduğu belirtildi. Yurt dışında alınan eğitimin nitelikli bilgi ve deneyimi ülkeye taşıyan bir süreç olmaktan çıkıp kalıcı göçün bir aracı hâline gelmesinin yapısal bir soruna işaret ettiği anlatıldı. Ailelerin de giderek artan biçimde, eğitimin niteliğinden çok çocukların ülke dışına çıkabilmesini önceleyen tercihler yaptığına değinildi.

Özellikle emek piyasasında yaşanan nitelik sorunu, gençlerin yurt dışına yönelmesindeki temel unsurlardan biri olarak değerlendirilirken işsizlikten ziyade, nitelikli eğitimin karşılığını verebilen işlerin sınırlı olması üzerinde duruldu. NEET (neither in education, employment or training) olarak tanımlanan, ne eğitimde ne de istihdamda yer alan gençlerin oranlarına değinilirken, üniversite diplomasına sahip olup istihdam dışında kalan geniş bir kesimin varlığına da dikkat çekildi. Bununla birlikte, yurt dışına giden gençlerin büyük bölümünün bu grubun dışında kalan, iyi eğitim almış ve yüksek potansiyele sahip bireylerden oluştuğu vurgulandı.

Ekonomik açıdan bakıldığında ücretler ve yaşam maliyetleri arasındaki dengesizliğin önemli bir itici unsur olduğu ifade edilirken özellikle büyük şehirlerde konut, eğitim, ulaşım ve gıda giderlerinin, nitelikli çalışanlar için dahi gelirlerin çok üzerinde bir yük oluşturduğu aktarıldı. Eğitim seviyesi arttıkça beklenen ücret artışının gerçekleşmemesi, iktisat literatüründe yer alan "wage premium" kavramı üzerinden değerlendirildi. Türkiye'de beşeri sermayenin karşılığını verebilecek katma değerli üretimin sınırlı olması, gençlerin aldıkları eğitimi kullanabilecekleri alanları daraltan temel bir sorun olarak ele alındı.

Oturumda, üretim yapısının niteliğine de özel bir yer ayrıldı. Türkiye'nin fiyat avantajı üzerinden rekabet etmeye zorlanan bir ekonomik modele sıkıştığı, bu durumun ise nitelikli iş gücüne olan talebi sınırladığı ifade edildi. Savunma sanayi gibi bazı istisnalar dışında, birçok sektörde karmaşık ve yüksek katma değerli işlerin yeterince gelişmediği belirtildi. Bu tablo içinde, iyi üniversitelerden mezun olan gençlerin hem mesleki tatmin hem de ekonomik karşılık açısından beklentilerinin karşılanmadığı paylaşıldı.

Ekonomik nedenlerin ötesinde, siyasal iklim ve toplumsal ruh hâli de beyin göçünün önemli belirleyicileri arasında gösterildi. Konuşmada, "kolektif mutsuzluk" kavramı üzerinden ifade özgürlüğü, kurumsal güven ve geleceğe dair belirsizliklerin gençler üzerindeki etkisi tartışıldı. Göç kararının yalnızca rasyonel bir gelir-maliyet hesabı olmadığı, göç edilen ülkenin sunduğu özgürlük alanları ve toplumsal atmosferin de belirleyici olduğu vurgulandı. Gençlerin tercih ettiği ülkelerin çoğunlukla demokratik, kurumsal yapıları güçlü ve sosyal refah düzeyi yüksek ülkeler olmasının, bu durumu açıkça ortaya koyduğu ifade edildi.

Oturumun en önemli başlıklarından biri de geri dönüş konusu oldu. Literatürde yer alan "geri dönüş miti" kavramına değinilerek, göçmenlerin anketlerde yüksek oranda geri dönme arzusu ifade etmelerine rağmen fiili dönüş oranlarının düşük kaldığı aktarıldı. Bununla birlikte, yüksek eğitimli ve nitelikli beşeri sermayeye ilişkin geri dönüş verilerinin sınırlı olduğu, bu alanda daha sağlıklı ve detaylı çalışmalara ihtiyaç duyulduğu belirtildi. Katılımcılarla paylaşılan veriler, ömür boyu yurt dışında kalmayı isteyenlerin aslında azınlıkta olduğunu, çoğu kişinin belirli koşullar oluştuğunda geri dönmeyi düşündüğünü gösterdi.

Farklı ülkelerin uyguladığı geri dönüş ve diaspora politikalarına ilişkin örnekleri de dinleyicilerle paylaşan Öner, Güney Kore'nin araştırmacılar için geliştirdiği "brain return" programları, Çin'in yüksek başlangıç fonları ve hızlı akademik terfi imkânları ile Portekiz'in vergi indirimleri ve girişimcilik desteklerini ayrıntılı biçimde ele aldı. İrlanda'nın güçlü diaspora stratejisi ise yalnızca geri dönüşe odaklanması değil, yurt dışında yaşayanlarla anavatanları arasında kalıcı ve organik bağlar kurmayı hedeflemesi bakımından özellikle vurgulandı.

Son bölümde ise Türkiye için çıkarılabilecek dersler üzerinde duruldu. Beyin göçüne yönelik politikaların yalnızca geri dönüşü hedefleyen dar çerçevelerle değil, ekonomik rasyonalite, kurumsal güven, bilim ve Ar-Ge ekosistemi ile diaspora ilişkilerini birlikte ele alan bütüncül bir yaklaşımla tasarlanması gerektiği ifade edildi. Yurt dışında yaşayan nitelikli insan kaynağının bir "kayıp" değil, doğru ilişkiler kurulduğunda güçlü bir yumuşak güç ve etki alanı oluşturabileceği paylaşıldı. Oturum, bugünden atılacak adımların, gelecekte olası bir geri dönüş dalgası için kritik önemde olduğu vurgusuyla tamamlandı.

ÖZEL PANEŞ - ETKİ SPONSORU

Mesleki Eğitim Modeli Olarak “Mutfak Sanatları Akademisi”

Mehmet Aksel

Sitare Baras

Konuşmacılar: Mehmet Aksel, Sitare Baras
Moderatör: Gözde Kara Günaydın

Mesleki eğitimin uygulama temelli, sürdürülebilir ve dönüştürücü bir modeli olarak Mutfak Sanatları Akademisi (MSA)’nin ele alındığı bu oturumda, MSA Kurucusu Mehmet Aksel ile MSA Genel Müdürü Sitare Baras konuşmacı olarak yer aldı. Moderatörlüğünü Gözde Kara Günaydın’ın üstlendiği oturum boyunca, mesleki eğitimin Türkiye’deki mevcut durumu, yapısal sorunları, uluslararası örneklerle kıyaslamaları ve MSA’nın bu alanda geliştirdiği özgün model detaylı biçimde anlatıldı; aynı zamanda bu modelin farklı meslek alanlarına yayılabilirliği tartışıldı.

İlk olarak MSA’nın yalnızca bir aşçılık ya da mutfak okulu olmadığına değinen konuşmacılar, yiyecek-içecek ve ağırlama sektörüne yönelik bütüncül bir mesleki eğitim yaklaşımı benimsediklerini dile getirdiler. Hedeflerinin mezunlarını yalnızca teknik bilgiyle değil, güçlü bir özgüven, uygulama becerisi ve sektörel farkındalıkla hayata hazırlamak olduğu ifade eden MSA yöneticileri, MSA’nın sektörün nitelikli insan kaynağı ihtiyacını fark eden bir girişim olarak 2004 yılında kurulduğunu, bugüne kadarki süreçte de eğitim, sosyal etki ve dönüşüm başlıklarını bir arada ele alan bir yapıya evrildiğini aktardı.

Konuşmaların devamında MSA’nın Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel bir kurum olmasına rağmen, mesleki eğitim müfredatlarını ağırlıklı olarak uluslararası akreditasyon sistemleri üzerinden şekillendirdiğine değinildi. Öğrencilere sunulan diplomaların, yurt dışında geçerliliği olan ve sektör tarafından tanınan belgeler olduğu; bu sayede mezunların yalnızca Türkiye’de değil, küresel ölçekte de istihdam edilebilir hale geldiği vurgulandı. Özellikle İngiltere merkezli olarak, uzun yıllara dayanan mesleki eğitim akreditörleriyle yürütülen çalışmaların, MSA’nın kalite standartlarını belirlemede kritik rol oynadığına değinildi. Kurumun hem altyapı hem eğitmen kadrosu hem de müfredat açısından düzenli ve sıkı denetimlerden geçtiği, bu sürecin MSA’yı uluslararası ölçekte örnek gösterilen bir merkez haline getirdiği vurgulandı.

Mesleki eğitimin yalnızca teknik öğretimle sınırlı kalmaması gerektiği fikri üzerinde özellikle duran konuşmacılar, öğrencinin okula ilk temas ettiği andan mezuniyetine, hatta mezuniyet sonrasındaki kariyer yolculuğuna kadar uzanan bütüncül bir takip ve destek sistemi sunduklarını ifade etti. Covid-19 sürecinde bu yaklaşımın daha da derinleştirildiği; öğrencilerin eğitim süreçleri, kullandıkları materyaller, ders katılımları, staj deneyimleri ve mezuniyet sonrası çalışma koşullarının dijital sistemler üzerinden izlenmeye başlandığı belirtildi. Bu sürecin, mesleki eğitimin sınırlarını aşan bir veri elde etme ve değerlendirme modeli ortaya koyduğu ifade edildi.

Mehmet Aksel'in aktardığı deneyimler doğrultusunda, Türkiye'de mesleki eğitimin tarihsel gelişimine de değinildi. Köy Enstitüleri'nden teknik liselere, çıraklık ve ustalık sistemlerinden güncel mesleki eğitim uygulamalarına kadar uzanan süreç ele alındı; özellikle uygulama, üretim ve aidiyet duygusunun zayıfladığı noktalarda sistemin niteliğini kaybettiği vurgulandı. MSA modelinin ise bu tarihsel deneyimlerden beslenerek öğrenciyi üretimin ve gerçek hayatın merkezine alan bir yapı kurmaya çalıştığı ifade edildi. Aidiyet duygusunun yalnızca akademik başarıyla değil; okul kültürü, sosyal alanlar, ortak deneyimler ve güçlü bir mezun ağıyla inşa edildiği paylaşıldı.

Oturum boyunca, ideal bir mesleki eğitim kurumunun sahip olması gereken temel unsurlar detaylı biçimde anlatıldı. Okulun konumunun, altyapısının ve donanımının öğrenciyi hayatın merkezine taşıyacak nitelikte olması gerektiği; eğitmen kadrosunun yalnızca teorik bilgiye değil, sahadan gelen gerçek deneyime sahip profesyonellerden oluşmasının önem taşıdığı vurgulandı. Uluslararası geçerliliği olan diplomalar, güncel ve geleceğe dönük müfredatlar, güçlü staj bağlantıları ve mezuniyet sonrası kariyer desteğinin, mesleki eğitimin ayrılmaz parçaları olduğu ifade edildi. Ayrıca bir okulun, yalnızca eğitim veren bir yapı değil; bulunduğu şehir ve sektör için bir ekosistem yaratan, üretim yapan, sosyal etki üreten ve sürdürülebilir gelir modelleri geliştiren bir merkez olması gerektiği görüşü paylaşıldı.

Panelin ilerleyen bölümünde, MSA'da geliştirilen bu mesleki eğitim modelinin farklı alanlara uyarlanabilirliği konuşuldu. Yalnızca yiyecek-içecek sektörüyle sınırlı kalmadan, farklı meslek dallarında da benzer okulların kurulabileceği; hatta bu yönde onlarca farklı model üzerinde çalışıldığı ifade edildi. Bu yaklaşımın, Türkiye'nin kalkınma ve nitelikli insan kaynağı ihtiyacına önemli bir katkı sunabileceği vurgulandı. Mesleki eğitimin, yalnızca bireysel kariyerler için değil, ülke ölçeğinde ekonomik ve sosyal dönüşüm için de stratejik bir alan olduğu dile getirildi.

Oturumun kapanışında, yurt dışında yaşayan ve farklı alanlarda deneyim kazanmış bireylerin bu dönüşüm sürecine nasıl katkı sunabileceği üzerinde duruldu. Uluslararası iyi uygulamaların paylaşılması, referans modellerin aktarılması ve Türkiye'deki başarılı örneklerin doğru biçimde anlatılması, önemli katkı alanları olarak öne çıktı. Özellikle Türkiye'ye yönelik algı sorunlarının aşılması noktasında yurt dışındaki profesyonellerin rolünün son derece önemli olduğu ifade edildi. Karşılıklı bilgi paylaşımı, iş birliği ve açık iletişimin önemi vurgulanarak, mesleki eğitimde daha güçlü, daha nitelikli ve daha sürdürülebilir bir yapı kurma hedefinin dile getirilmesiyle oturum tamamlandı.

Bu oturumda yapılan paylaşımlar ve tartışmalar, mesleki eğitimin yalnızca bir eğitim başlığı değil; uzun vadeli bir toplumsal ve ekonomik dönüşüm aracı olarak ele alınması gerektiğini ortaya koydu. Mutfak Sanatları Akademisi örneği üzerinden aktarılan deneyimler, uygulanabilir, ölçülebilir ve çoğaltılabilir bir modelin mümkün olduğunu gösterirken; bu alanda atılacak adımlar için güçlü bir çerçeve sundu.

ÖZEL SÖYLEŞİ

ARI Atlas Projesi

Kamil Mercimek

Konuşmacı: Kamil Mercimek
Moderatör: Gözde Kara Günaydın

Zirvenin son kısmında, Bi' Dünya Kıvılcım Derneği'nin paydaşlarıyla birlikte uzun süredir üzerinde çalıştığı stratejik bir girişim olan ARI Atlas Projesinin detayları katılımcılarla paylaşıldı. Oturumda, 25 Proje Teknoloji şirketinin kurucusu Kamil Mercimek ve Gözde Kara Günaydın konuşmacı olarak yer aldı. Sunum boyunca, projenin çıkış noktası, hedefleri, modüler yapısı ve yol haritası detaylı biçimde anlatıldı; ARI Atlas'ın yalnızca teknik bir platform değil, aynı zamanda küresel ölçekte bilgi, deneyim ve etkiyi bir araya getirmeyi amaçlayan bütüncül bir yapı olduğu vurgulandı.

Oturumun başında, ARI Atlas Projesi'nin Bi' Dünya Kıvılcım Derneği'nin kuruluş vizyonuyla nasıl örtüştüğü üzerinde duruldu. Dernek kurulmadan önce dahi hayali kurulan "kıvılcımların haritalanması" fikrinin, doğru paydaşlıklar ve karşılıklı güven sayesinde somut bir projeye dönüştüğü; bu süreçte, farklı zamanlarda ve farklı kişiler aracılığıyla kesişen yolların, projeyi olgunlaştıran önemli bir unsur olduğu paylaşıldı. Bireysel bir fikirden ziyade kolektif bir ihtiyaçtan doğan ARI Atlas Projesinin, bu nedenle güçlü bir sahiplenme potansiyeline sahip olduğu özellikle vurgulandı.

Kamil Mercimek tarafından yapılan sunumda, ARI Atlas'ın bir "çatı proje" olarak kurgulandığı ve üç ana modülden oluşacağı anlatıldı. Projenin, İTÜ ARI Teknokent, Bi' Dünya Kıvılcım Derneği ve 25 Proje Teknoloji şirketi paydaşlığında hayata geçirildiği belirtilerek, bu iş birliğinin hem teknik kapasite hem de ekosistem erişimi açısından kritik olduğu ifade edildi. Sunumda, ARI Atlas'ın temel amacının, dünya genelinde yaşayan Türk profesyonelleri, girişimcileri ve bilim insanlarını görünür kılmak, bu kişilerin ürettiği değeri anlamlı bağlantılar aracılığıyla büyütmek olduğu açıklandı.

Sunumun sonraki aşamasında, projenin dayandığı üç temel olgu detaylandırıldı. İlk olarak, dünyanın dört bir yanında faaliyet gösteren Türk profesyonellerin hâlihazırda bilgi ürettiği, araştırmalar yaptığı, girişimler kurduğu ve küresel ölçekte etkileşim içinde olduğu gerçeğine değinildi. İkinci olarak, bu kişilerin kendi bulundukları ekosistemler ve dijital platformlar üzerinden farklı ağlarla temas kurabildiği, ancak bu etkileşimlerin çoğu zaman dağınık ve sistemsiz olduğu ifade edildi. Üçüncü olgu olarak ise, günümüz teknolojik imkânları sayesinde coğrafi sınırların önemini büyük ölçüde yitirdiği, bilgi ve beyin gücünün fiziksel olarak yer değiştirmeden de Türkiye'ye aktarılabildiği, ARI Atlas'ın çıkış amacının da bu üç olguyu tek bir yapıda birleştirmek olduğu aktarıldı.

ARI Atlas'ın yalnızca bir veri toplama aracı olmadığı, aynı zamanda anlamlı bağlantılar kurmayı ve bu bağlantılar üzerinden değer üretimini artırmayı hedefleyen bir platform olduğu ifade edildi. Bu kapsamda, projenin yol haritası paylaşıldı ve üç ana adım üzerinden ilerleyeceği anlatıldı. İlk adımda, dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan kıvılcımların sistemli biçimde bir veri tabanında toplanmasının ve böylece dağınık halde bulunan bilginin tek bir merkezde toplanarak analiz edilebilir ve sürdürülebilir hale getirilmesinin hedeflendiği belirtildi. Bu süreçte, hem geleneksel yöntemlerden hem de özel olarak geliştirilen bir algoritmadan faydalanılacağı ifade edildi.

İkinci adımda, oluşturulacak veri tabanının görselleştirilerek bir "Kıvılcım Haritası"na dönüştürülmesi vizyonu paylaşıldı. Bu harita sayesinde, hangi alanda, hangi coğrafyada, hangi yetkinliklere sahip kişilerin bulunduğunun şeffaf biçimde görülebileceği ifade edildi.

Üçüncü adımda ise, girişimciler ve potansiyel girişimciler için bir ARI Innovation Hub yapısının devreye alınacağı, böylece yalnızca bireylerin değil, projelerin ve girişimlerin de bu ekosistem içinde konumlanacağı anlatıldı. Bu üç modülün bir araya gelerek ARI Atlas'ın ana omurgasını oluşturacağı belirtildi.

Oturum sırasında, ARI Atlas'ın dijital altyapısına dair güncel bilgiler de paylaşıldı. Projenin web sitesinin yayında olduğu, katılımcıların https://atlas.ariteknokent.com.tr/ adresi üzerinden platformu inceleyebileceğiayrıca "takip et" butonu ve abonelik mekanizmaları aracılığıyla, ilgilenen kişilerin projedeki gelişmelerden haberdar olabileceği aktarıldı. Bu süreçte toplanacak ön kayıtların, platformun ilk kullanıcılarını ve öncelikli hedef kitlesini belirlemede önemli rol oynayacağı belirtildi. 2026'nın Ocak ayı itibarıyla ilk kıvılcımların sisteme dâhil edilmesinin planlandığı ve duyuruların bu kanallar üzerinden paylaşılacağı ifade edildi.

Kamil Mercimek'in ardından söz alan Gözde Kara Günaydın tarafından yapılan değerlendirmede, ARI Atlas fikrinin yıllar öncesine dayandığı, ancak doğru iş birlikleri sayesinde fikrin uygulamaya geçmesinin kısa sürede hız kazandığı vurgulandı. Özellikle İTÜ ARI Teknokent'in paydaşlığının, yurt dışındaki Türk profesyonellerin önemli bir kısmının girişimci veya potansiyel girişimci olması nedeniyle stratejik bir eşleşme sunduğu ifade edildi. Projenin, hem yurt dışındaki bireylerin ihtiyaçlarını anlamak hem de Türkiye'nin ihtiyaçlarına çözüm üretebilecek iş birlikleri geliştirmek açısından kritik bir araç olacağı paylaşıldı.

Oturumun kapanış bölümünde, projenin hayata geçebilmesi için vizyon ve iradenin belirleyici olduğu karşılıklı olarak dile getirildi. ARI Atlas'ın, yalnızca teknik bir çalışma değil, aynı zamanda ortak bir heyecanın ve kolektif bir inancın ürünü olduğu vurgulandı. Bu vizyonun, gelecekte daha geniş bir etki alanı yaratacağı ve kıvılcım ekosistemi içinde önemli bir referans noktası haline geleceği ifade edilerek oturum sonlandırıldı.

TEMATİK PANEL

Kültür Elçileri

Çağıl Özdemir

Prof. Dr. Ayşe Zarakol

İpek Özbay

Esra Acar Koç

Hüseyin Gazi Coşan

Moderatör: Çağıl Özdemir
Konuşmacılar: Prof. Dr. Ayşe Zarakol, İpek Özbay, Esra Acar Koç, Hüseyin Gazi Coşan

İlk olarak "kültür elçiliği" kavramının çerçevesinin çizildiği panelde; kültürün bazen bir müzik eseri, bazen bir festival kurgusu, bazen de bir tasarım ya da mutfak pratiği aracılığıyla uluslararası alanda sıcak ve güvenilir ilişkiler kurulmasına imkân tanıdığı ifade edildi. Kültürel diplomasinin, ülkelerin ya da şehirlerin kendilerini anlatma çabasından öte, karşılıklı temas alanları açabilme kapasitesiyle anlam kazandığına değinildi. Bu bağlamda oturumun, akademi, kamu yönetimi ve bağımsız yaratıcı üretim alanlarından gelen farklı deneyimleri bir araya getiren çok katmanlı bir tartışma zemini sunduğu belirtildi.

Oturum kapsamında kültürün, uluslararası sistemdeki hiyerarşilerle ilişkisi ele alındı. Devletlerin ve toplumların "tanınma" ve "doğru anlaşılma" arzusunun temel bir motivasyon olduğu vurgulanırken, Batı merkezli küresel düzenin, Batılı olmayan ya da kısmen Batılı ülkelerde eksiklik ve yanlış anlaşılma hissi yarattığı değerlendirildi. Bu durumun, akademik literatürde "lekelilik" kavramı üzerinden tartışıldığı; kültürün zaman zaman bu hissi telafi etmeye yönelik bir araç olarak kullanılabildiği paylaşıldı. Kültür politikalarının belirli anlatıları sabitleyerek kültürü araçsallaştırabildiği, ekonomik sistemler içerisinde ise kültürün metalaştırılarak trendler üzerinden yeniden üretildiği ifade edildi. Buna karşın kültürün asıl gücünün, kendini sürekli yenileyen organik yapısından kaynaklandığı; bu canlılık korunduğu sürece araçsallaştırmanın yıkıcı etkilerinin sınırlanabildiği vurgulandı.

Şehir ölçeğine odaklanan bölümde, İstanbul'un uluslararası alandaki konumu ve bu konumun sunduğu fırsatlar değerlendirildi. İstanbul'un son derece güçlü ve zaten "çalışılmış" bir marka olduğuna dikkat çekilirken, temel meselenin bu markayı yeniden icat etmekten ziyade doğru biçimde görünür kılmak olduğu ifade edildi. Kentin uluslararası kurumlar nezdinde sahip olduğu protokoller, üyelikler ve tanınırlık örnekleri paylaşılırken; şehrin kendi değerine yeterince güvenmemesinden kaynaklanan kırılganlıklar olabileceği vurgulandı. Uluslararası ilişkilerde en büyük riskin, kendi ürününü ve kimliğini geri plana iterek karşı tarafa benzemeye çalışma eğilimi olduğu dile getirildi. Güçlü yerel yönetimlerin, kültürel diplomaside sürdürülebilir ilişkiler kurmanın temel unsurlarından biri olduğu; belediyelerin yalnızca altyapı hizmetleriyle değil, kültür ve yaşam kalitesi üzerinden de şehirlerini temsil etmeleri gerektiği ifade edildi.

Bağımsız kültürel üreticilerin deneyimlerine odaklanılan bölümde, gastronomi üzerinden Türkiye algısının nasıl dönüştürülebileceği ele alındı. Türkiye mutfağının yurt dışında çoğunlukla kebap ve döner gibi sınırlı imgelerle algılandığı; buna karşılık melez ve yenilikçi yorumların bu algıyı dönüştürme potansiyeli taşıdığı paylaşıldı. Yurt dışındaki restoran pratikleri üzerinden, yerel malzemelerle kurulan bağların ve ortak tat hafızalarının kültürlerarası bir köprü işlevi gördüğü aktarıldı. Gastronominin, karmaşık kültürel anlatıları basit ve erişilebilir bir dille aktarabilme gücüne sahip olduğu; ancak bu sadeleştirmenin derinliği kaybetmeden yapılmasının önem taşıdığı vurgulandı.

Tasarım ve üretim ekseninde yapılan değerlendirmelerde ise yerel üretim süreçlerinin küresel ölçekte nasıl bir güven ilişkisi yarattığı ele alındı. Ürünün kendisinden ziyade üretim sürecinin, iş birliklerinin ve paylaşılan sorumlulukların giderek daha fazla önem kazandığı ifade edildi. Türkiye'de üretmenin esneklik ve hız avantajı sunduğu; standartların görece daha az katı olmasının yaratıcı çözümler geliştirmeye alan açtığı dile getirildi. "Made in Turkey" algısının bazı sektörlerde hâlâ soru işaretleri barındırdığı; ancak nitelikli tasarım ve şeffaf üretim süreçleriyle bu algının bir avantaja dönüştürülebileceği paylaşıldı.

Panel genelinde kültürel görünürlüğün, güven inşasıyla doğrudan ilişkili olduğu fikri öne çıktı. Kültürün yalnızca vitrine konulan bir imaj unsuru değil; insanların gündelik deneyimleri, iş yapma biçimleri ve karşılaşmaları üzerinden anlam kazandığı vurgulandı. Uluslararası ilişkilerde kalıcı etki yaratan unsurun büyük söylemlerden ziyade bireyler arası temaslar ve somut deneyimler olduğu ifade edildi. Türkiye örneğinde, siyasi imaj tartışmalarından bağımsız olarak, bireylerin ve şehirlerin yarattığı deneyimlerin uluslararası algıyı olumlu yönde etkilediği değerlendirildi.

Oturumun genelinde, kültürün hem bir anlatı hem de bir karşılaşma alanı olduğu fikri pekiştirildi. Kültürel elçilik; yalnızca temsil etmekten ibaret olmayan, dinlemeyi, uyumlanmayı ve kendi özgünlüğüne sahip çıkarak ilişki kurmayı içeren bir süreç olarak ele alındı. Şehirlerin, üreticilerin ve bireylerin kendi hikâyelerine güven duydukları ölçüde bu hikâyelerin uluslararası alanda karşılık bulduğu; kültürel diplomasinin en güçlü hâlinin bu özgüven ve açıklık zemininde ortaya çıktığı vurgulanarak oturum tamamlandı.

TEMATİK PANEL

Afet Risk Yönetimi

Ömür Kızılarslan

Prof. Dr. Ufuk Yazgan

Prof. Dr. Tolga Görüm

Volkan Sevilgen

Gökhan Dikmener

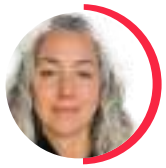
Doç. Dr. Yasemin Didem Aktaş

Moderatör: Ömür Kızılarslan
Konuşmacılar: Prof. Dr. Ufuk Yazgan, Prof. Dr. Tolga Görüm, Volkan Sevilgen, Gökhan Dikmener, Doç. Dr. Yasemin Didem Aktaş

Bi' Dünya Kıvılcım'ın Danışma Kurulu üyesi Ömür Kızılarslan'ın moderatörlüğünü üstlendiği ve Prof. Dr. Ufuk Yazgan, Prof. Dr. Tolga Görüm, Volkan Sevilgen, Gökhan Dikmener ve Doç. Dr. Yasemin Didem Aktaş'ın konuşmacı olarak yer aldığı oturumda, afet risk yönetimi konusu veri temelli bir çerçevede ele alındı. Oturum boyunca afet risklerinin ölçülmesi, veriye dayalı karar alma süreçleri, açık veri politikaları, teknolojik altyapılar ve çok paydaşlı iş birlikleri kapsamlı biçimde tartışıldı; ulusal ve uluslararası deneyimler üzerinden mevcut durum analizleri ve çözüm önerileri paylaşıldı.

Oturumun açılışında, afetlerin kaçınılmaz bir gerçeklik olduğu, risklerin tamamen ortadan kaldırılamasa da ölçülebilir ve yönetilebilir hale getirilebileceği vurgulandı. Risk yönetiminde "ölçmenin" temel ön koşul olduğu, ölçülemeyen risklerin etkin biçimde yönetilemeyeceği ifade edildi. Afetlerin çok boyutlu ve çok aşamalı süreçler içerdiği, her aşamanın farklı riskler barındırdığı ve bu risklerin değerlendirilmesinde verinin merkezi bir rol oynadığı dile getirildi. Bu çerçevede oturumun, afet risk yönetimine veri perspektifinden yaklaşmayı hedeflediği ve akademi, kamu, özel sektör ve uluslararası kuruluş deneyimlerini bir araya getiren bir tartışma zemini sunduğu belirtildi.

Oturumun devamında deprem mühendisliği perspektifinden afet risklerinin optimal yönetimi konusu ele alındı. Deprem risklerinin değerlendirilmesinde belirsizliklerin doğru biçimde modellenmesinin ve sınırlı kaynakların en etkili şekilde risk azaltımına yönlendirilmesinin önemi üzerinde durulurken bu süreçte verinin vazgeçilmez olduğu, ancak veriye erişim ve sürdürülebilir paylaşım konusunda yapısal sorunlar yaşandığı ifade edildi. Farklı disiplinlerin ürettiği verilerin ortak bir dil ve bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmasının gerekliliği vurgulanarak; inşaat mühendisliği, yer bilimleri, uzaktan algılama, ekonomi ve şehir planlama gibi alanların birlikte çalışmasının afet risklerini azaltmada kritik rol oynadığı paylaşıldı.

Jeomorfoloji ve kütle hareketleri bağlamında yapılan değerlendirmelerde ise veriye dayalı yaklaşımın, özellikle eşik değerlerin belirlenmesi ve geleceğe yönelik tahmin modellerinin geliştirilmesi açısından taşıdığı önem ele alındı. Uzaktan algılama, yersel ölçümler ve web tabanlı veri kazıma tekniklerinin afet araştırmalarında sunduğu olanaklar aktarılırken burada verinin yalnızca toplanmasının yeterli olmadığı; veri standartlarının belirlenmesi, kalite kontrol süreçlerinden geçirilmesi ve farklı kullanıcı gruplarının erişimine uygun hale getirilmesinin temel meseleler arasında yer aldığı ifade edildi. Bu kapsamda geliştirilen dijital veri platformu girişimlerinin, kamu, özel sektör, sivil toplum ve araştırmacılar arasında ortak bir veri zemini oluşturmayı hedeflediği paylaşıldı.

Uluslararası uygulama örnekleri üzerinden yapılan değerlendirmelerde, açık veri kültürünün kurumsal yapılarla nasıl ilişkilendirildiği ele alındı. Devletin veriye yaklaşımında, üretilen verinin toplum genelinde yaratacağı toplam faydanın esas alındığı, bütçelendirme ve kaynak tahsis süreçlerinin bu fayda üzerinden gerekçelendirildiği ve bu yaklaşımın, verinin paylaşımını teşvik eden doğal bir mekanizma oluşturduğu vurgulandı. Ayrıca kamu ile özel sektör arasındaki ilişkinin karşıtlık üzerinden değil, ortak değer üretimi temelinde kurgulanmasının, veri paylaşımı ve iş birliğini güçlendirdiği ifade edildi.

Dijital dönüşüm, yapay zekâ ve coğrafi bilgi sistemlerinin afet risk yönetiminde somut çıktılara nasıl dönüştürülebildiği de oturumda ele alınan başlıklardan biri oldu. Dijital sosyal mağduriyet endeksi, gerçek zamanlı haritalama ve veri panoları gibi uygulamalar aracılığıyla dağınık ve erişimi zor verilerin anlamlı bilgiye dönüştürülebildiği aktarıldı. Bununla birlikte, kurumların dijital ve veri olgunluk seviyelerinin farklılık gösterdiği; insan kaynağı ve kurumsal hazırlık eksikliklerinin önemli engeller arasında yer aldığı ifade edildi. Açık veri politikalarının yaygınlaştırılması, standart veri formatlarının benimsenmesi ve kurumlar arası entegrasyonun güçlendirilmesinin gerekliliği vurgulandı.

Uluslararası saha çalışmaları ve özellikle deprem sonrası hızlı veri toplama deneyimleri üzerinden yapılan değerlendirmelerde ise veri tekrarları ve kaynak israfı sorununa dikkat çekildi. Farklı ekiplerin aynı sahada aynı veriyi yeniden toplamak zorunda kalmasının, zaman ve kaynak açısından ciddi kayıplara yol açtığı ve Kahramanmaraş depremleri sonrasında kurulan uluslararası koordinasyon mekanizmalarının, bu tekrarların azaltılmasına ve çalışma alanlarının daha verimli paylaşılmasına katkı sağladığı paylaşıldı. Bina envanteri gibi temel verilerin eksikliğinin de risk analizlerini ciddi biçimde sınırladığı, bu nedenle bütüncül, erişilebilir ve güncel veri altyapılarının önceliklendirilmesi gerektiği ifade edildi.

Oturumun genel değerlendirmesinde, Türkiye'de afet risk yönetimi alanında tamamen başlangıç noktasında olunmadığı, belirli bir ilerleme kaydedildiği kabul edilmekle birlikte; mevcut çalışmaların sürdürülebilirlik, standardizasyon ve uygulamaya dönüşme aşamalarında önemli eksiklikler bulunduğu dile getirildi. Mükerrer veri üretiminin önlenmesi, açık ve standart veri paylaşımının kurumsal bir politika haline getirilmesi, kamu-özel sektör-sivil toplum-akademi iş birliklerinin güçlendirilmesi ve insan kaynağı kapasitesinin geliştirilmesi temel ihtiyaçlar olarak öne çıktı. Veri temelli afet risk yönetiminin artık bir tercih değil zorunluluk olduğu; toplumsal dirençliliğin artırılması için kapsamlı bir veri stratejisinin hayata geçirilmesi gerektiği vurgulanarak oturum tamamlandı.

TEMATİK PANEL

Mesleki ve Yaşam Boyu Eğitim

Merve Mert

Prof. Dr. Yüksel Pöğün Zander

Yeliz Düşkün

Dr. Ebru Karataş Acer

Dr. Canan Aratemur Çimen

Moderatör: Merve Mert
Konuşmacılar: Prof. Dr. Yüksel Pöğün Zander, Yeliz Düşkün, Dr. Ebru Karataş Acer, Dr. Canan Aratemur Çimen

Merve Mert'in moderatörlüğünü üstlendiği ve Prof. Dr. Yüksel Pöğün Zander, Dr. Ebru Karataş Acer, Yeliz Düşkün ve Dr. Canan Aratemur Çimen'in konuşmacı olarak yer aldığı oturumda, mesleki ve yaşam boyu eğitimin bireysel, toplumsal, ekonomik ve yapısal boyutları çok yönlü biçimde ele alındı; değişen dünya koşulları karşısında eğitimin rolü, erişim sorunları, eşitsizlikler, beceri dönüşümleri ve kurumların sorumlulukları ayrıntılı şekilde tartışıldı.

Mesleki ve yaşam boyu eğitimin ne ifade ettiği ve neden önemli olduğu ile ilgili değerlendirmelerle başlayan oturumda, mesleki ve yaşam boyu eğitimin, bireyin yalnızca meslek edinmesine değil hızlı toplumsal, teknolojik ve ekonomik dönüşümler karşısında uyum kapasitesini güçlendirmesine hizmet eden temel bir araç olduğu vurgulandı. Bu eğitimin bireysel gelişimin yanı sıra toplumsal dönüşüm açısından da belirleyici bir rol üstlendiği, özellikle dijitalleşme, yapay zekâ, iklim krizi ve iş gücü piyasasındaki hızlı değişimler karşısında sürekli öğrenmenin kaçınılmaz hale geldiği ifade edildi.

Öğrenme ile eğitim arasındaki farklara da değinilirken öğrenmenin bireysel sorumluluk boyutu olmakla birlikte, eğitimin kamusal ve toplumsal bir hak olarak ele alınması gerektiği özellikle vurgulandı. Mesleki ve yaşam boyu eğitimin yalnızca piyasa beklentilerine indirgenmemesi gerektiği, bireyin tüm yükü üstlendiği neoliberal bir anlayıştan ziyade, eşitsizlikleri azaltan ve sosyal hareketliliği destekleyen bir araç olarak konumlandırılmasının önemine dikkat çekildi. Bu çerçevede eğitimin, daha adil bir toplumun inşasında temel bir unsur olduğu görüşü paylaşıldı.

Oturumda iş dünyası ve ekonomi ile eğitim arasındaki ilişki ele alınırken, becerilerin hızla geçerliliğini yitirdiği bir ortamda bireylerin yaşadığı belirsizlik ve güvensizlik duyguları da gündeme getirildi. Mesleki eğitimin yalnızca "işi daha iyi yapmak" perspektifiyle değil, "daha iyi işler ve daha insani çalışma koşulları nasıl mümkün olur?" sorusu etrafında ele alınması gerektiği dile getirildi. İş gücü piyasasında yaşanan dönüşümlerin, bireyin işle kurduğu ilişkiyi ve motivasyonunu yeterince gözetmediği; bu nedenle mesleki ve yaşam boyu eğitimin eleştirel bir çerçevede değerlendirilmesinin gerekli olduğu ifade edildi.

Yükseköğretim perspektifinden yapılan değerlendirmelerde ise üniversite eğitiminin artık tamamlanmış ve yeterli bir süreç olarak görülemeyeceği; eğitimin yaşamın farklı evrelerine yayılan uzun soluklu bir süreç haline geldiği dile getirildi. Üniversite diplomasının tek başına mesleki yeterlilik sağlamadığı, bireylerin kariyerleri boyunca yeni uzmanlık alanlarına, davranışsal ve sosyal becerilere ihtiyaç duyduğu, bu bağlamda mesleki ve yaşam boyu eğitimin, yükseköğretimi tamamlayan ve destekleyen bir unsur olarak konumlandığı ifade edildi.

Oturumun önemli başlıklarından biri de eğitime erişim ve bu bağlamdaki eşitsizlikler oldu. Yaşam boyu eğitime erişimin herkes için aynı anlama gelmediği; bazı bireyler için ileri düzey programlar söz konusuyken, bazıları için hâlâ temel okuryazarlık ihtiyacının devam ettiği dile getirildi. Özellikle yetişkin eğitiminde "eğitim alanların daha fazla eğitim almaya devam etmesi" olgusuna ve bu durumun eğitime erişemeyen gruplar açısından yapısal bir sorun oluşturduğuna değinildi. İstanbul özelinde paylaşılan veriler üzerinden, mesleki ve istihdama yönelik programlara katılanların büyük bölümünün lisans ve üzeri eğitim düzeyine sahip olmasının, örgün eğitim sisteminin niteliğinin sorgulanmasına yol açan önemli bir gösterge olduğu aktarıldı.

Bu çerçevede üniversite mezunlarının dahi yaygın eğitim kurumlarına yönelmesinin, uygulama eksikliği ve mesleki yeterlilik sorunlarıyla ilişkili olduğu konuşuldu. Üniversitelerde teorik eğitimin ağırlıklı olduğu, uygulama alanlarının sınırlı kaldığı; bu nedenle öğrencilerin mesleki becerilerini geliştirmek için alternatif kurumlara yöneldiği paylaşıldı. Bu durumun, yükseköğretim ile mesleki eğitim arasındaki ilişkinin yeniden düşünülmesini gerekli kıldığı ifade edildi.

Kırılgan gruplar bağlamında ise kadınlar, göçmenler, gençler ve dezavantajlı toplulukların eğitime erişimi, özel olarak ele alındı. Eğitim ortamlarının yalnızca beceri kazandıran değil, aynı zamanda sosyalleşmeyi, psikolojik destek mekanizmalarını ve toplumsal dayanışmayı güçlendiren alanlar olduğu vurgulandı. Özellikle kadınların eğitime katılımında karşılaşılan görünmez engeller, ev içi izin mekanizmaları ve toplumsal baskılar dile getirildi; bu nedenle eğitim kurumlarının dönüştürücü bir rol üstlendiği de önemle ifade edildi. Uzaktan eğitimin, büyük metropollerde erişimi artıran kritik bir araç olduğu; yüz yüze ve çevrim içi modellerin birlikte kullanılmasının kapsayıcılığı güçlendirdiği paylaşıldı.

Oturumda dijital dönüşüm ve yeşil dönüşüm, mesleki ve yaşam boyu eğitimin geleceğini belirleyen temel paradigmalar olarak ele alındı. Yapay zekâ, dijital okuryazarlık ve yeni teknolojilerin hızla değişmesi karşısında eğitim sistemlerinin bu dönüşümü yakalayamadığı; bu nedenle gençlerin ihtiyaç duyduğu becerileri örgün eğitim dışında aradığı belirtildi. Eğitim ile teknoloji arasındaki uyumsuzluğun, sosyal refah düzeyinde düşüş riskini beraberinde getirdiği vurgulandı. Aynı şekilde iklim krizi ve sürdürülebilirlik bağlamında yeşil becerilerin ve sistem düşüncesinin eğitim müfredatlarında yeterince yer bulmadığı; bu alanın gelecekte daha merkezi bir konuma gelmesi gerektiği ifade edildi.

Son olarak ise mesleki ve yaşam boyu eğitimin planlama, esneklik ve iş birlikleri temelinde ele alınmasının önemi üzerinde duruldu. Modüler, kısa süreli, uygulanabilir ve istihdamla doğrudan ilişkili programların katılımı ve sürekliliği artırdığı; kurumlar arası iş birliklerinin somut sonuçlar ürettiği örneklerle paylaşıldı. Eğitimin tek yönlü bir aktarımdan ziyade karşılıklı öğrenmeye dayalı, disiplinler arası ve kuşaklar arası bir etkileşim alanı olarak yeniden kurgulanması gerektiği vurgulanarak oturum tamamlandı.

TEMATİK PANEL

Geleceğin Şehirlerinde Mobilite

Çağrı Çaylak

Evrim Taşkıran

Kaan Taş

Alp Yılmaz

Dr. Melike Akkaya

M. Erdem Samut

Moderatör: Çağrı Çaylak
Konuşmacılar: Evrim Taşkıran, Kaan Taş, Alp Yılmaz, Dr. Melike Akkaya, M. Erdem Samut

Moderatörlüğünü Çağrı Çaylak'ın üstlendiği ve Evrim Taşkıran, Kaan Taş, Alp Yılmaz, Dr. Melike Akkaya ve M. Erdem Samut'un katkılarıyla gerçekleşen oturumda, mobilitenin yalnızca ulaşım değil; şehir yaşamını, kamusal alanları, çevresel sürdürülebilirliği, teknolojik altyapıyı ve sosyal eşitliği doğrudan etkileyen çok katmanlı bir dönüşüm alanı olduğu vurgulandı.

İlk olarak geleceğin şehirlerinde mobilite konusunun önemi üzerinde durulurken mobilitenin yalnızca A noktasından B noktasına ulaşma meselesi olmadığı; şehirlerin insan, doğa ve teknolojiyle birlikte nasıl yeniden şekillendiğinin de yine bu başlık altında ele alınması gerektiği ifade edildi. Geçmişte otomobil merkezli kurgulanan şehirlerin, gelecekte insan ve doğa odaklı bir yaklaşıma evrildiği; yapay zekâ, otonom sistemler, mikromobilite ve yeni enerji çözümlerinin bu dönüşümde belirleyici rol oynadığı bir döneme girildiği vurgulandı.

Akıllı şehirlerin; kentlisini anlayan, sorunları öngörebilen, çözüm üretebilen ve potansiyellerini doğru şekilde değerlendirebilen yapılar olarak tanımlandığı; teknolojinin de bu süreçte bir amaç değil, araç olduğu üzerinde duruldu. Dijital ikiz uygulamaları, anlık veri akışları, sensörler ve uydu verileri aracılığıyla kentin daha iyi okunabildiği; özellikle afet yönetimi ve planlama süreçlerinde bu verilerin kritik rol oynadığı paylaşıldı. Mobilite bağlamında ise yayaların ulaşımına odaklanan çözümlerin yanı sıra bisiklet ve scooter gibi aktif ulaşım çözümleri ile güçlü ve erişilebilir toplu taşımanın öncelikli olması gerektiği ifade edildi. Elektrikli araçların ancak yenilenebilir enerji kaynaklarıyla desteklendiğinde gerçek bir çevresel fayda sağlayabileceği; otonom araçların ise özellikle yaşlılar ve engelliler açısından erişilebilirliği artırabilecek bir potansiyel sunduğu, ancak büyük ve karmaşık metropollerde bunun yaygınlaşmasının zamana yayılan bir süreç olduğu belirtildi.

Ulaşım teknolojileri ve akıllı şehir uygulamaları ekseninde yapılan değerlendirmelerde, akıllı şehir yaklaşımının bilişsel şehir (cognitive city) modeline evrildiği; kestirimsel ve önleyici sistemlerin giderek daha fazla öne çıktığı ifade edildi. 5G, yapay zekâ ve federatif veri altyapılarının mobiliteyi dönüştürdüğü; özellikle acil durum araçlarına yönelik akıllı sinyalizasyon, araç önceliklendirme ve C2X iletişim teknolojilerinin pilot uygulamalarla hayata geçirildiği paylaşıldı. Tam otonom sistemler yerine, mevcut altyapı koşulları dikkate alınarak "teleoperated" araçlar ve kontrollü otonomi modellerinin daha uygulanabilir çözümler sunduğu vurgulandı. Burada İstanbul özelinde metrobüs hattında planlanan otonom sürüş denemeleri ise; güvenlik, veri analitiği ve altyapı entegrasyonu boyutlarıyla ele alındı. Ayrıca farklı ulaşım modlarını tek bir platformda birleştiren, maliyet ve zaman avantajı sağlayan MaaS (Mobility as a Service) yaklaşımının, gelecekteki şehirler için önemli bir hedef model olduğu ifade edildi.

Mikromobilite başlığı altında yapılan tartışmalarda, bisiklet, scooter ve benzeri hafif araçlarla sağlanan ulaşımın sürdürülebilir ve aktif mobiliteyi destekleyen tamamlayıcı bir sistem sunduğu vurgulanırken özellikle büyük metropollerde artan nüfus, yoğunluk ve altyapı yetersizlikleri karşısında mikromobilitenin toplu taşımayı destekleyici bir rol üstlendiği ifade edildi. Covid-19 sürecinin bu sistemlerin benimsenmesini hızlandırdığı; ilk ve son kilometre problemlerine de etkili çözümler sunduğu paylaşıldı. Bununla birlikte düzensiz park, güvenlik ve kamusal alan kullanımı gibi sorunlara dikkat çekilerek; yapay zekâ destekli park doğrulama sistemleri, kademeli yaptırımlar ve kullanıcı eğitimi gibi uygulamaların bu sorunları azaltmaya yönelik araçlar olduğu belirtildi. Mikromobilitenin başarısının, güçlü regülasyonlar ve belediyelerle kurulan yakın iş birliklerine bağlı olduğu vurgulandı.

Mikromobilitenin sürdürülebilirlik ve döngüsellik boyutuna odaklanan değerlendirmelerde ise sektörün hızlı büyümesine paralel olarak araç ömründe kısalma, bakım altyapısı ve elektronik atık sorunlarının ortaya çıktığı; ilk dönemlerde ise daha ziyade yaygınlaşmanın önceliklendirildiği, ancak onarım, yedek parça ve yeniden kullanım alanlarının yeterince gelişmediği belirtildi. Bunun ciddi bir elektronik atık problemine yol açtığına dikkat çekilerek; parça bazlı onarım, yeniden kullanım ve yenilenme (refurbishment) süreçlerinin mikromobilitenin gerçekten çevreci olabilmesi için zorunlu olduğu vurgulandı ve Avrupa'daki farklı şehirlerde kurulan atölye ve merkezler üzerinden bu döngüsel modelin ölçeklenebilir hale getirildiği paylaşıldı.

Hava mobilitesi başlığı altında ise uçan araç teknolojilerinin güncel durumu ele alındı. Uzun yıllar bilim kurgu olarak değerlendirilen uçan araçların, bugün elektrikli ve dikey kalkış-iniş yapabilen hava araçları (eVTOL) ile mühendislik ve simülasyon aşamalarını geçtiği ifade edildi. Bu sistemlerin kısa mesafeli ve yoğun trafik olan bölgelerde tamamlayıcı bir mobilite çözümü sunduğu; güvenlik, regülasyon ve altyapı gereksinimleri nedeniyle aşamalı olarak hayata geçirileceği belirtildi. 2030'lu yıllara doğru sınırlı bölgelerde ticari kullanımların mümkün olabileceği, ancak hava mobilitesinin kara ulaşımının yerine geçmekten ziyade onu destekleyen bir yapı sunacağı değerlendirildi.

Oturum genelinde, geleceğin şehirlerinde mobilitenin tek başına bir ulaşım konusu olmadığı; veri, teknoloji, enerji, çevre, sosyal eşitlik ve yönetişim başlıklarıyla birlikte ele alınması gerektiği ortak bir görüş olarak öne çıktı. İnsan odaklı planlama, güçlü kamusal altyapı, akıllı regülasyonlar ve sürdürülebilir iş modelleri olmadan bu dönüşümün sağlıklı biçimde ilerleyemeyeceği vurgulandı. Geleceğin şehirlerinde mobilitenin; erişilebilir, entegre, çevreci ve tercih edilebilir bir yaşam deneyimi sunması gerektiği ifade edilerek oturum tamamlandı.

TEMATİK PANEL

İklim Krizi ve Sürdürülebilir Şehir

Hasibe Akın

Mehmet Ata Ceylan

Eren Soydal

Beril Şenyurt

Evrim Faydalı

Moderatör: Hasibe Akın
Konuşmacılar: Mehmet Ata Ceylan, Eren Soydal, Beril Şenyurt, Evrim Faydalı

Hasibe Akın moderatörlüğünde ve Mehmet Ata Ceylan, Eren Soydal, Beril Şenyurt ve Evrim Faydalı'nın katkılarıyla gerçekleşen oturumda; iklim krizi bağlamında şehirlerin rolü, enerji sistemleri, sürdürülebilir finans, döngüsel ekonomi ve uzun erimli mekânsal planlama yaklaşımları bütüncül bir çerçevede ele alındı. Farklı ülkelerden ve disiplinlerden gelen deneyimlerin bir araya geldiği panelde, şehirlerin iklim krizine karşı hem kırılgan hem de dönüştürücü potansiyele sahip aktörler olduğu vurgulandı.

Oturumun açılış bölümünde, iklim değişikliği ve sürdürülebilir şehirler meselesinin tek bir disiplinle ele alınamayacak kadar karmaşık olduğu; enerji, finans, çevre mühendisliği ve şehir planlama gibi farklı alanların kesişiminde yer alan bu başlığın, çok boyutlu ve uzun vadeli bir yaklaşımla ele alınması gerektiği vurgulandı. Panelin, farklı uzmanlık alanlarından gelen katkılarla ortak bir düşünme zemini oluşturmayı amaçladığı belirtildi.

Enerji ekseninde yapılan değerlendirmelerde, iklim krizinin gezegen ölçeğinde hayati bir risk haline geldiği ve küresel sera gazı emisyonlarının büyük bölümünün enerji üretimi ve tüketiminden kaynaklandığı ifade edildi. Mevcut enerji sistemlerinin doğal denge mekanizmalarını zorladığı; bu nedenle enerji dönüşümünün kaçınılmaz olduğu vurgulandı. Güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının öneminin arttığı, ancak baz yük ihtiyacını tek başına karşılamada yetersiz kaldıkları belirtildi. Bu çerçevede enerji depolama teknolojileri, karbon yakalama ve depolama sistemleri, yeşil hidrojen ve yeni nesil küçük nükleer reaktörler, potansiyel çözüm alanları olarak ele alındı. Enerji dönüşümünün yalnızca teknik bir mesele olmadığı; politik, finansal ve toplumsal boyutlarıyla birlikte değerlendirilmesi gerektiği ve küresel ölçekte iş birliği olmadan başarıya ulaşmasının mümkün olmadığı ifade edildi.

Sürdürülebilir finans perspektifinden yapılan değerlendirmelerde ise iklim krizinin artık yalnızca çevresel değil, aynı zamanda iktisadi ve finansal bir risk olarak ele alınması gerektiği vurgulandı. Sanayi Devrimi'nden bu yana artan üretim ve tüketim modellerinin küresel sıcaklık artışını hızlandırdığı; bu eğilimin devam etmesi halinde ekosistemlerin yanı sıra finansal sistemlerin de ciddi kırılganlıklarla karşı karşıya kalacağı belirtildi. Paris İklim Anlaşması ve COP süreçleri kapsamında ülkelerin verdikleri taahhütlerin önemi hatırlatılırken, kamu kaynaklarının tek başına yeterli olmayacağı; özel sektörün ve finans kuruluşlarının da dönüşüm sürecinde merkezi bir rol üstlenmesi gerektiği ifade edildi. Yeşil tahviller, sürdürülebilir krediler ve iklim odaklı finansman araçlarının, özellikle dış finansmana ihtiyaç duyan ülkeler için hem bir zorunluluk hem de önemli bir fırsat sunduğu paylaşıldı. İklim krizinin yalnızca bir maliyet kalemi olarak değil, yeni iş modelleri ve rekabetçi dönüşüm için stratejik bir kaldıraç olarak ele alınması gerektiğine değinildi.

Döngüsel ekonomi yaklaşımı çerçevesinde yapılan tartışmalarda, sürdürülebilirlik anlayışının önleyici ve sistemsel yaklaşımlara evrildiği ifade edildi. Sera gazı emisyonları ve atık üretiminin büyük bölümünden şehirlerin sorumlu olduğu; aynı zamanda iklim krizinden en fazla etkilenen alanlar arasında da yine şehirlerin yer aldığı belirtildi. Bu nedenle şehirlerin, sorunun kaynağı olduğu kadar çözümün de merkezinde yer aldığı vurgulandı. Döngüsel ekonominin doğrusal "al–üret–tüket–at" modeline alternatif olarak kaynakları sürekli döngüde tutmayı hedeflediği; yapı sektörü, su ve enerji sistemleri, gıda altyapısı ve kentsel planlama gibi alanlarda dönüştürücü bir araç sunduğu aktarıldı. Döngüsel ekonomi uygulamalarının yalnızca emisyon azaltımına değil, iklim uyumu ve kentsel dirençliliğin artırılmasına da katkı sağladığı ifade edildi.

Uzun vadeli mekânsal planlama başlığında ise iklim kriziyle mücadelede katılımcı ve esnek planlama süreçlerinin önemi ele alındı. Burada mega kentlerin artan nüfus baskısı, ekolojik kırılganlıklar ve ekonomik belirsizlikler karşısında bütüncül stratejilere ihtiyaç duyduğu ve İstanbul Vizyon 2050 süreci örneği üzerinden, geniş katılımlı çalıştaylar, anketler ve odak grup toplantılarıyla çok sayıda paydaşın sürece dâhil edildiği aktarıldı. Stratejik mekânsal planlama anlayışının, kesin öngörülerden ziyade yönlendirmeyi ve uyarlanabilirliği esas aldığı; çevre ve ekoloji, yönetişim, kentsel yapı, toplumsal refah ve ekonomi gibi alanların yatay bir yaklaşımla ele alındığı ifade edildi. İklim, enerji ve finans konularının kent ölçeğinde birbirinden ayrı düşünülemeyeceği; onarıcı ve iyileştirici kent yaklaşımının yalnızca zararı azaltmayı değil, tahrip edilmiş ekosistemleri yeniden kazandırmayı hedeflediği vurgulandı.

Panel genelinde, iklim kriziyle mücadelede sektörler arası iş birliğinin zorunlu olduğu ortak bir görüş olarak öne çıktı. Enerji politikaları, finansal araçlar, döngüsel ekonomi uygulamaları ve mekânsal planlama kararlarının birbirini tamamlayan unsurlar olduğu; bu alanlardan herhangi birinin tek başına çözüm üretmesinin mümkün olmadığı ifade edildi. Şehirlerin geleceğinin yalnızca teknik çözümlerle değil, ortak akıl, katılımcılık ve uzun vadeli vizyonlarla şekillendirilebileceği vurgulandı.

Oturum, iklim krizinin küresel ölçekte aciliyet taşıdığı ancak yerel düzeyde de somut, bütüncül ve uygulanabilir politikalarla ele alınması gerektiği mesajıyla tamamlandı. İklim krizi ve sürdürülebilir şehir başlığı altında ele alınan bu yaklaşımlar, şehirlerin hem sorumluluk hem de fırsat alanı olduğunu ortaya koyarken disiplinler arası iş birliğinin bu dönüşümün temel anahtarı olduğu, panelde hemfikir olunan önemli noktalardan biri olarak öne çıktı.

TEMATİK PANEL

İstanbul Girişimcilik Merkezi

Mine Dedekoca

Prof. Dr. Attila Dikbaş

Murat Aktihanoğlu

Timur Topalgökçeli

Can Atacık

Dr. Tuncer Çelik

Ali Taşdemir

Moderatör: Mine Dedekoca
Konuşmacılar: Prof. Dr. Attila Dikbaş, Murat Aktihanoğlu, Timur Topalgökçeli, Can Atacık, Dr. Tuncer Çelik, Ali Taşdemir

İstanbul'un bir girişimcilik merkezi olarak mevcut durumu, potansiyeli ve küresel ölçekteki konumlanmasının çok boyutlu biçimde ele alındığı panelin konuşmacıları, Prof. Dr. Attila Dikbaş, Murat Aktihanoğlu, Timur Topalgökçeli, Can Atacık, Dr. Tuncer Çelik ve Ali Taşdemir oldu. Panel boyunca İstanbul'un girişimcilik ekosistemini enerji, potansiyel, direnç, sinerji ve fırsat kavramları etrafında değerlendiren bu deneyimli isimler, akademi, kamu, özel sektör ve küresel sermaye perspektiflerinden konuya yaklaşarak çoklu bir bakış açısı ortaya koydular.

Oturumun açılışında İstanbul girişimcilik ekosisteminin temel karakterine ilişkin değerlendirmeler paylaşıldı. İstanbul'un hız ve kaosla tanımlanan yapısının aynı zamanda yüksek bir enerji ve sürekli kendini yenileyen bir potansiyel barındırdığı ve bu dinamizmin, girişimcilik açısından önemli bir besleyici unsur olduğu vurgulandı. Yurt dışından bakıldığında İstanbul'un en güçlü özelliğinin "potansiyel" olduğu; ancak bu potansiyelin sürdürülebilir değer üretimine dönüşmesi için harekete geçme, ölçeklenme ve küresel pazarlara açılması gerekliliği üzerinde duruldu. Ekonomik ve jeopolitik dalgalanmalara rağmen İstanbul girişimciliğinin dirençli bir yapı sergilediği, bu direncin Türk girişimcilerinin uluslararası alanda ayırt edici bir özelliği olduğu paylaşıldı. İstanbul'un ekosistem içindeki rolü, etkileşim, sinerji ve fırsat kavramlarıyla çerçevelendirildi. Şehrin yalnızca bir coğrafi merkez değil, aynı zamanda girişimler için güçlü bir çekim alanı oluşturduğu, bu bağlamda İstanbul'un sunduğu yaşam kalitesi, kültürel çeşitlilik ve etkileşim ortamının, özellikle yabancı girişimlerin şehirde şirket kurma motivasyonunu artırdığı aktarıldı. İstanbul'un girişimcilik açısından bir "kapı" işlevi gördüğü; bu kapının küresel pazarlara açılan stratejik bir geçiş noktası olduğu vurgulandı.

Panelin devamında akademi ve teknoparkların ekosistemdeki rolü detaylı biçimde ele alındı. İstanbul Teknik Üniversitesi ve İTÜ ARI Teknokent bünyesinde yürütülen çalışmaların, girişimcilik bariyerlerinin aşılmasında kritik bir rol oynadığı ifade edildi. Akademik bilginin ticarileştirilmesine yönelik erken dönem programların, Türkiye'de teknoloji tabanlı girişimcilik anlayışının gelişmesine önemli katkı sunduğu aktarılırken İTÜ Çekirdek'in de yıllar içinde bir kartopu etkisi yaratarak büyüdüğüne ve yalnızca yerel değil küresel ölçekte de girişimleri kendine çeken bir ekosistem haline geldiğine değinildi. Farklı ülkelerden gelen girişimlerin İstanbul'da şirket kurmayı tercih etmesinin, ekosistemin ulaştığı olgunluk seviyesinin somut bir göstergesi olduğu da panelde aktarılan önemli bir noktaydı.

Bu noktada küresel ölçekte elde edilen başarıların, İstanbul ekosistemi açısından önemli bir dönüm noktası olduğu belirtildi. Uluslararası kuluçka merkezleri arasında elde edilen birincilik ödülünün, yalnızca yatırım alma kapasitesiyle değil, girişimlerin bölgede kalıcılığını sağlayabilme yeteneğiyle kazanıldığı vurgulandı. Vergi avantajları, akademik altyapıya erişim, mentorluk ve eğitim imkanlarının, yabancı girişimciler için güçlü bir cazibe unsuru oluşturduğu, ancak bu noktada İstanbul'un başarısının yalnızca tek bir kurumla sınırlı kalmaması, Türkiye genelindeki tüm teknopark ve kuluçka merkezleriyle bütünleşik bir yapıya evrilmesi gerektiği ifade edildi.

Bilim ve derin teknoloji temelli girişimcilik başlığı altında, yapısal sorunlar ve ihtiyaçlar ele alındı. Bilim odaklı girişimlerin yüksek AR-GE maliyetleri nedeniyle uzun soluklu finansman ihtiyacı taşıdığı; hibesiz fonlamadan özel sermayeye geçişin ise bu noktada kritik bir eşik olduğu paylaşıldı. Araştırma, şirket kurma ve ölçekleme süreçlerinin birbirinden farklı yetkinlikler gerektirdiği; bu alanlarda tek bir ekibin her aşamada aynı başarıyı göstermesinin zor olduğu ifade edildi. Makroekonomik dalgalanmaların, özellikle risk sermayesi akışlarını doğrudan etkilediği ve bu durumun girişimcilik ekosistemi üzerinde de son derece belirleyici olduğu dile getirildi.

Panelin ilerleyen dakikalarında kamu tarafının girişimcilik ekosistemindeki rolü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Tech İstanbul çalışmaları üzerinden aktarıldı. Belediyenin yalnızca destekleyici değil, aynı zamanda ilk müşteri olabilen bir aktör olarak konumlandığı ifade edildi. Ön kuluçka, hızlandırma ve büyüme programları aracılığıyla girişimlerin kamu birimleriyle bir araya getirildiği, pilot ve PoC (proof of concept) süreçleriyle sahada test imkânı sağlandığı, ve açık veri portalı aracılığıyla anonimleştirilmiş veri setlerinin girişimcilerin kullanımına sunulduğundan; tüm bunların ürün geliştirme ve doğrulama süreçlerine önemli katkı sağladığından bahsedildi. Sonuç olarak ortaya çıkan kamu-özel girişim iş birliğinin doğru çerçevelerle kurgulandığında inovasyon için bir fren değil, güçlü bir hızlandırıcı olduğu yönündeki bu değerli görüş, uygulanmış örnekler üzerinden dinleyicilere aktarıldı.

Uluslararası modeller tarafında ise, özellikle ABD'deki ekosistemle karşılaştırmalar yapıldı. Büyük şehirlerde kamu destekli girişimcilik programlarının yaygın olduğu, pilot uygulamalar ve test alanlarının ekonomik kalkınmanın bir parçası olarak görüldüğü aktarıldı. Yatırım, ilk müşteri ve ölçeklenme süreçlerinin birbirini tamamlayan unsurlar olduğu ve Amerikan pazarının dinamiklerinin iyi anlaşılmasının, girişimler açısından hayati öneme sahip olduğu ifade edildi. Fiyatlama, güven inşaası, büyük kurumsal referanslar ve yerel satış ekipleri oluşturmanın, yerel olduğu kadar aynı zamanda küresel başarı için de belirleyici olduğu paylaşıldı.

Girişimlerin küresel pazarlara açılmasında karşılaşılan bariyerler de konuşmacılar tarafından detaylandırılarak dinleyicilere aktarıldı. Ürün ve teknoloji yeterliliğinin yanı sıra pazar bilgisi, ağ erişimi ve doğru konumlanmanın kritik olduğu ifade edildi. ABD merkezli risk sermayesinin küresel ölçekte hâlâ belirleyici olduğu; bu nedenle yüksek ölçek hedefleyen girişimlerin bu pazarı anlaması ve fiziksel olarak varlık göstermesi gerektiği vurgulandı. Üniversite destekli uluslararası programlar, sürekli mentorluk mekanizmaları ve uzun vadeli hub yapılarının bu süreci kolaylaştıran unsurlar olarak öne çıktığı özellikle vurgulandı.

Oturum boyunca İstanbul'un derin teknoloji ve etki odaklı girişimler açısından güçlü bir potansiyele sahip olduğu vurgulandı. Etki yaratan teknolojilerin yalnızca sosyal fayda değil, aynı zamanda güçlü ticari karşılıklar üretebildiğinin de ifade edildigi panelde, özellikle sağlık, enerji, gıda, çevre ve güvenlik gibi alanlarda geliştirilen teknolojilerin, hem küresel sorunlara çözüm sunduğu hem de sürdürülebilir ekonomik değer yarattığı dile getirildi. Bu bağlamda "etki" kavramının yanlış anlaşılmaması ve finansal geri dönüşle çelişen bir alan olarak görülmemesi gerektiği vurgulandı.

Genel değerlendirmede, İstanbul'un girişimcilik ekosisteminin akademi, kamu, özel sektör ve küresel sermaye arasında kurulan etkileşimle güçlendiği; bu yapının doğru şekilde ölçeklendirildiğinde İstanbul'u küresel girişimcilik haritasında daha üst bir konuma taşıyabileceği ifade edildi. Oturumda paylaşılan görüşler, İstanbul'un yalnızca potansiyeli olan değil, bu potansiyeli hayata geçirebilecek araçlara ve aktörlere de sahip olan bir şehir olduğunu ortaya koydu.

ÖZEL PANEL

Yurt Dışındaki Aktif Türk Toplulukları

Ömürden Sezgin

Arzu Yılmaz

Umut Erhan

Mehmet Onur Bilgin

Ferhat Tözünler

Esra Kırkavak

Moderatör: Ömürden Sezgin
Konuşmacılar: Arzu Yılmaz, Umut Erhan, Mehmet Onur Bilgin, Ferhat Tözünler, Esra Kırkavak

Bi' Dünya Kıvılcım'ın kurumsal iletişimden sorumlu yönetim kurulu üyesi Ömürden Sezgin'in moderatörlüğünü üstlendiği ve Arzu Yılmaz, Umut Erhan, Mehmet Onur Bilgin, Ferhat Tözünler ve Esra Kırkavak'ın konuşmacı olarak yer aldığı bu oturumda, yurt dışında yaşayan Türklerin bir araya gelme motivasyonları, bu toplulukların hangi ihtiyaçlardan doğduğu, nasıl yapılandıkları ve bulundukları ülkelerde Türkiye algısına nasıl katkı sundukları kapsamlı biçimde ele alındı.

Dünyanın farklı coğrafyalarına dağılmış Türk topluluklarının büyük ölçüde benzer ihtiyaçlardan doğduğu ifade edilirken yeni bir ülkeye taşınan bireylerin, gündelik hayattan mesleki entegrasyona kadar uzanan çok katmanlı sorunlarla karşılaştıkları; bu sorunların bireysel çabalarla değil, kolektif bilgi paylaşımı ve dayanışma ile daha etkin biçimde çözülebildiği vurgulandı. Özellikle ilk dönemlerde küçük WhatsApp grupları veya kendiliğinden gelişen buluşmalar şeklinde başlayan iletişim ağlarının, zamanla daha sistematik yapılara dönüştüğü belirtildi. Bu dönüşümün, bilginin kaybolmaması, tecrübelerin aktarılabilmesi ve yeni gelenlere sürdürülebilir bir destek mekanizması sunulması açısından kritik olduğu ifade edildi.

Kanada örneği üzerinden yapılan değerlendirmelerde, Mehmet Onur Bilgin tarafından kurulan ve geliştirilen Turkville adlı yapının, bireysel sorunların sistematik çözümlere dönüştürülmesi hedefiyle yola çıktığı anlatıldı. Kanada'ya gelen Türklerin iş bulma, mesleklerini icra edebilme ve yerel sisteme uyum sağlama süreçlerinde yaşadıkları zorlukların analiz edildiği; bu analizlerin sonucunda dijital bir platform, topluluk alanı ve pazar yeri kurgusunun geliştirildiği paylaşıldı. Sunulan bu yapı sayesinde, Türkçe konuşan profesyonellerin kendi aralarında ekonomik ve sosyal bir ekosistem kurabildikleri, yeni gelenlerin ise ihtiyaç duydukları hizmetlere ve bilgiye daha hızlı erişebildikleri aktarıldı. Aynı zamanda, Kanada'daki güncel siyasi, ekonomik ve toplumsal gelişmelerin Türkçe olarak aktarılmasının, bireylerin yaşadıkları ülkeyle daha güçlü bir bağ kurmalarını sağladığına değinildi. Bu yaklaşımın, Türk topluluğunun Kanada'daki görünürlüğünü artırdığı ve yerel karar alıcılarla doğrudan temas kurulmasına zemin hazırladığı ifade edildi.

Danimarka deneyimi, Umut Erhan ve Ahmet Erhan tarafından aktarıldı. Danimarka'da faaliyet gösteren Turkish Expats in Denmark (TEID) adlı yapının, başlangıçta tamamen gündelik ihtiyaçlar etrafında şekillendiği; gıda temininden konut kiralamaya, ulaşım sistemlerinden bürokratik süreçlere kadar pek çok bilginin paylaşıldığı küçük gruplardan doğduğu anlatıldı. Zamanla bu bilgi birikiminin kaybolmaması adına dijital bir platforma aktarıldığı, ardından da kurumsallaşma ihtiyacının ortaya çıktığı vurgulandı. Dernekleşme sürecinin özellikle kriz dönemlerinde –deprem gibi afetlerde– daha geniş kitlelere ulaşabilmek ve resmi bağış kampanyaları düzenleyebilmek açısından teşvik edici olduğu paylaşıldı. Ayrıca Türkiye'den Danimarka'ya son yıllarda artan beyaz yakalı ve nitelikli Türk göçünün, yerel toplumdaki algıyı dönüştürmeye başladığı; Türklerin yalnızca tarihsel bir iş gücü topluluğu değil, karar alma mekanizmalarında yer alan profesyoneller olarak da görünür hâle geldiği ifade edildi.

Birleşik Krallık perspektifi ise Ferhat Tözünler tarafından ele alındı. ODTÜ Mezunlar Derneği'nin Birleşik Krallık yapılanması üzerinden aktarılan deneyimlerde, mezun temelli örgütlenmenin zaman içinde nasıl kurumsal bir yapıya kavuştuğu anlatıldı. Mezunların sosyal bağlarını güçlendirmek, bilgi paylaşımını artırmak ve aynı zamanda ODTÜ öğrencileri için burs fonlarına katkı sağlamak gibi çift yönlü bir misyonun benimsendiği belirtildi. Birleşik Krallık'ta Türk profesyonellerin bireysel başarılarıyla olumlu bir algı oluşturduğu; bu bireysel başarının, dernekler ve topluluklar aracılığıyla kolektif bir güce dönüştürülmesinin hedeflendiği vurgulandı. Londra özelinde, farklı üniversite mezun grupları, teknoloji toplulukları ve girişimcilik ağları arasında kurulan temasların, daha geniş bir örgütlülüğe zemin hazırladığı ifade edildi.

Hollanda'daki Turks in Tech yapılanması, Arzu Yılmaz ve ekip arkadaşları tarafından aktarıldı. Bu yapının, Türk girişimcileri ve teknoloji profesyonellerini bir araya getirmek amacıyla gönüllülük esasına dayalı olarak faaliyet gösterdiği belirtildi. Düzenlenen etkinliklerde, girişimcilerin ürünlerini sunabildikleri, yatırımcılarla doğrudan temas kurabildikleri ve birbirlerinden geri bildirim alabildikleri paylaşıldı. Etkinliklerin ücretsiz ve açık olması sayesinde topluluğun hızla büyüdüğü, yerel ve uluslararası şirketlerin sponsorluklarıyla görünürlüğün arttığı ifade edildi. Hollanda'da özellikle son yıllarda artan nitelikli Türk göçünün, "Türk mühendisliği" ve "Türk profesyonelliği" gibi kavramların olumlu bir şekilde anılmasına katkı sunduğu ve bu bireysel algının, topluluk faaliyetleri aracılığıyla daha görünür ve kolektif bir markaya dönüştürülmeye çalışıldığı aktarıldı.

Oturumda ayrıca Turkish Global Society (TGS) Dergisi deneyimi, Esra Kırkavak tarafından paylaşıldı. Medya temelli bir yapı olarak başlayan bu girişimin, yurt dışında yaşayan Türkleri birbirine tanıtma ve görünür kılma amacıyla yola çıktığı anlatıldı. İlk etapta çocuklara yönelik Türkçe yayınlarla başlayan sürecin, zamanla yetişkin profesyonellere ve başarılı Türk profillerine odaklanan bir medya platformuna dönüştüğü ifade edildi. Basılı dergi, dijital yayınlar ve belgesel formatındaki video içeriklerle, dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan Türklerin hikâyelerinin kayıt altına alındığı ve ortak bir hafıza oluşturulmasının hedeflendiği paylaşıldı. Medyanın, dağınık yapıdaki topluluklar arasında bağ kuran stratejik bir araç olduğuna özellikle vurgu yapıldı.

Oturumun ilerleyen bölümünde, Türkiye algısının yurt dışındaki yansımaları üzerine değerlendirmeler yapıldı. Konuşmacılar tarafından, Türklerin bulundukları ülkelerde çoğunlukla bireysel başarılarla tanındığı; ancak bu başarıların organize yapılarla desteklenmediği durumlarda kalıcı bir etki yaratmakta zorlanıldığı ifade edildi. Topluluklar, dernekler, platformlar ve medya organları aracılığıyla oluşturulan bu yeni yapıların, Türklerin potansiyelini görünür kıldığı ve yerel aktörlerle daha eşit bir ilişki kurulmasını sağladığı vurgulandı. Kanada'da milletvekilleriyle gerçekleştirilen etkinlikler, Danimarka'daki yerel seçimlerde artan temsil, Hollanda ve İngiltere'de güçlenen profesyonel ağlar, bu dönüşümün somut örnekleri olarak paylaşıldı.

Genel değerlendirmede, yurt dışındaki Türk topluluklarının artık yalnızca dayanışma amaçlı değil; aynı zamanda bulundukları ülkelerde söz söyleyen, karar süreçlerine etki eden ve Türkiye'nin algısına uzun vadeli katkı sunan yapılar hâline gelmeye başladığı ifade edildi. Oturum boyunca sunulan örnekler, bu sürecin hızlı değil; ancak istikrarlı, planlı ve kolektif çabalarla ilerlediğini ortaya koydu. Bu yapıların çoğalmasının ve birbirleriyle daha fazla temas kurmasının, hem bireyler hem de Türkiye için stratejik bir değer taşıdığı, ortak bir görüş olarak öne çıktı.

KAPANIŞ PANELİ

Kıvılcım Zirvesi Değerlendirmeleri

Kıvılcım Zirvesi'nin kapanış ve değerlendirme oturumu, iki gün boyunca yürütülen tartışmaların, paylaşılan vizyonun ve ortaya çıkan somut iş birliklerinin bütüncül bir çerçevede ele alındığı kapsamlı bir değerlendirme alanı olarak gerçekleşti. Oturumda Gözde Kara Günaydın, Ömürden Sezgin, Prof. Dr. Attila Dikbaş ve Mustafa Osman Turan bir araya gelerek zirvenin ana çıktıları, öne çıkan temalar ve önümüzdeki döneme ilişkin yol haritası üzerine görüşlerini paylaştı.

Kapanış konuşmalarında, zirve boyunca özellikle İstanbul'un ve Türkiye'nin girişimcilik, insan kaynağı ve küresel ağlar açısından sahip olduğu potansiyelin detaylı biçimde ele alındığına değinildi. İstanbul'un genç ve nitelikli insan kaynağına sahip olmasına rağmen yoğun biçimde göç veren bir şehir olduğunun altı çizildi; bu durumun yalnızca bir sorun alanı değil, doğru mekanizmalarla yönetildiğinde güçlü bir etki alanına dönüşebileceği vurgulandı. Panelde, yurt dışına giden ya da gitme potansiyeli olan nitelikli bireylerin tamamen kaybedilmiş bir değer olarak görülmemesi gerektiği, aksine doğru ağlar ve platformlar aracılığıyla Türkiye ile bağlarının canlı tutulmasının stratejik önem taşıdığı ifade edildi.

Oturumda, İTÜ ARI Teknokent gibi yapıların son yıllarda geçirdiği dönüşüme ve bu yapıların girişimcilik ekosistemine sunduğu katkılara değinildi. Özellikle geçmişte başlatılan iş birliklerinin bugün daha kapsayıcı ve sistematik bir yapıya evrildiği, üniversitelerle, teknokentlerle ve yerel yönetimlerle kurulan ilişkilerin girişimcilik ekosistemini güçlendirdiği aktarıldı. Amerika'da önemli yatırımlar almış Türk girişimlerine ilişkin örnekler paylaşılarak, bu başarı hikâyelerinin Türkiye çıkışlı girişimlerin küresel ölçekte yaratabileceği etkiyi açık biçimde ortaya koyduğu ifade edildi.

Değerlendirme bölümünde, zirve süresince konuşulan projelerin birbirinden bağımsız değil, aksine birbirini tamamlayan bir bütünün parçaları olduğu vurgulandı. Makine Federasyonu ile yürütülmesi planlanan eşleşme projeleri, yurt dışındaki uzman havuzlarının görünür kılınması, ihtiyaç sahipleriyle doğru uzmanların buluşturulması ve bu sürecin sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması gibi başlıkların öne çıktığı aktarıldı. Bu kapsamda planlanan geniş ölçekli anket çalışmasının, yalnızca kimlerin yurt dışına gittiğini değil, neden gittiklerini ve hangi alanlarda katkı sunabileceklerini anlamaya yönelik önemli bir veri kaynağı olacağı paylaşıldı.

ARI Atlas Projesi, kapanış oturumunda özellikle üzerinde durulan başlıklardan biri oldu. Bu projenin, yurt dışında yaşayan ve farklı disiplinlerde faaliyet gösteren Türk beyin gücünü görünür kılmayı amaçladığı, aynı zamanda somut ihtiyaçlarla bu uzmanlığı buluşturacak bir eşleştirme altyapısı sunacağı ifade edildi. Atlas'ın, diğer projelerle entegre biçimde çalışarak uzun vadede girişimcilik, sanayi, akademi ve kamu arasındaki bağları güçlendirecek stratejik bir araç olacağı vurgulandı.

Konuşmalarda, zirvede ele alınan konuların yalnızca teorik çerçevede kalmadığı, somut öneriler ve uygulanabilir modellerle desteklendiği özellikle belirtildi. Üniversite modelleri, mesleki eğitim yaklaşımları, köy enstitülerinden ilham alan uygulamalar ve yaşam boyu öğrenme perspektifi çerçevesinde Türkiye'nin kalkınmasına katkı sunabilecek alternatif yolların tartışıldığı aktarıldı. Bu bağlamda, farklı alanlardan gelen konuşmacıların deneyimlerini paylaşmasının, disiplinler arası düşünmenin ve iş birliği kültürünün önemini bir kez daha ortaya koyduğu ifade edildi.

Mustafa Osman Turan tarafından yapılan değerlendirmede, zirvenin kapsamı, içerik zenginliği ve uluslararası erişimi vurgulandı. Yurt dışında uzun yıllar görev yapmış bir isim olarak, ağ kurmanın ve kurulan bu ağların canlı tutulmasının ne kadar zor ama bir o kadar da değerli olduğu dile getirildi. Zirvenin, geleceğe dair umutları besleyen, somut çıktılar üretmeye odaklanan bir yapı sunduğu ve bu yönüyle benzer etkinliklerden ayrıştığı ifade edildi. Ayrıca, yerel yönetimlerin ve ilgili kurumların bu süreçte paydaş olarak destek vermeye devam edeceği, ortaya çıkan projelerin hayata geçirilmesi için kurumsal düzeyde katkı sunulacağı belirtildi.

Oturumda, Türkiye'nin uzun yıllardır orta gelir seviyesinde sıkışıp kalmasına yönelik değerlendirmeler de paylaşıldı. Bu durumun bir "patinaj" hali olarak tanımlandığı, bu döngünün kırılabilmesi için iş birliği kültürünün güçlendirilmesi, deneyim paylaşımının artırılması ve küresel ölçekte edinilen bilgi birikiminin Türkiye'ye aktarılmasının kritik olduğu vurgulandı. Zirvede konuşulan başlıkların, bu anlamda birer reçete niteliği taşıdığı ifade edildi.

Katılım verilerine ilişkin paylaşımlarda, iki gün boyunca gerçekleştirilen oturumların yoğun ilgi gördüğü, çevrimiçi yayınlar aracılığıyla binlerce kişiye ulaşıldığı aktarıldı. Dijital platformlar üzerinden oluşturulan topluluğun hızla büyüdüğü, farklı ülkelerden yüzlerce katılımcının aynı çatı altında bir araya geldiği belirtildi. Bu dijital alanın, ilerleyen dönemde konferanslar, buluşmalar ve iş birlikleri için kalıcı bir merkez olarak kullanılacağı ifade edildi. Ayrıca, zirve öncesi ve sırasında yürütülen iletişim çalışmalarıyla on binlerce kişiye erişildiği ve bu görünürlüğün ilerleyen etkinlikler için güçlü bir zemin oluşturduğu paylaşıldı.

Kapanış bölümünde, zirvenin bir son değil, yıl boyunca devam edecek çalışmaların başlangıcı olduğu vurgulandı. Tüm panellerden elde edilen çıktıların derlenerek kapsamlı bir rapor halinde paylaşılacağı, bu raporun hem katılımcılara hem de zirveye katılamayan ilgili paydaşlara ulaştırılacağı belirtildi. Bununla birlikte, konuşulan projelerin hayata geçirilmesi için ilgili kurumlar, teknokentler, belediyeler ve diğer paydaşlarla hızlı bir planlama ve uygulama sürecine girileceği ifade edildi.

Son olarak, zirvenin gerçekleşmesinde katkı sunan ana paydaşlara, sponsorlara ve medya destekçilerine teşekkür edildi. Dijital platform ve medya alanlarında destek veren kurumların katkılarının, etkinliğin sürdürülebilirliği açısından kritik olduğu vurgulandı. Kapanış mesajlarında, oluşturulan bu kıvılcımın büyüyerek daha gür alevlere dönüşmesi temennisi dile getirildi; bir sonraki buluşmanın daha da genişleyen bir etki alanıyla gerçekleşeceğine olan inanç paylaşıldı.

Sonuç

Kıvılcım Zirvesi, yurt dışında yaşayan yüzlerce uzmanın İstanbul başta olmak üzere Türkiye'yi ilgilendiren 6 kritik tema özelinde yetkililerle ve ilgililerle doğrudan bir araya gelmesine ve konuları birlikte ele alıp değerlendirmesine imkan yaratmıştır. Panellerde ele alınan konular ve belirlenen önceliklere göre, ilgilileri ve uzmanları ile birlikte çalışma gruplarının oluşturulması ve pilot projelerin başlatılması hedeflenmektedir. Bu pilot projeler raporun ekinde yer almaktadır.

Kıvılcım Zirvesi'nin dünyanın farklı ülke ve şehirlerinden yeni uzmanları bir araya getirecek şekilde yılda bir kez gerçekleşmeye devam etmesi ve paydaşlar arasında sistematik işbirliği köprüleri oluşturularak yurtdışındaki beyin gücünün ülkemiz için bir değere dönüştürülmesi büyük önem arz etmektedir.

Zirve Konuşmacıları

Halim Memiş
(UK)

Prof. Dr. Attila Dikbaş
(Türkiye)

Oktay Kargül
(Türkiye)

Adnan Dalgakıran
(Türkiye)

Prof. Dr. Selçuk Şirin
(ABD)

Aydın Erdem
(Türkiye)

Doç. Dr. Özge Öner
(UK)

Mustafa Osman Turan
(Türkiye)

Ayşe Yürekli
(Belçika)

Ussal Şahbaz
(Türkiye)

İpek Aral
(Türkiye)

Prof. Dr. Can Erbil
(ABD)

Banu Öksün
(Türkiye)

Mehmet Aksel
(Türkiye, Portekiz)

Sitare Baras
(Türkiye)

Çağıl Özdemir
(Türkiye)

Prof. Dr. Ayşe Zarakol
(UK)

Volkan Aslan
(Türkiye)

İpek Özbay
(ABD)

Esra Acar Koç
(Hollanda)

Zirve Konuşmacıları

Ömür Demir Kızılarslan (Türkiye)

Gökhan Dikmener (Türkiye)

Doç. Dr. Yasemin Didem Aktaş (UK)

Prof. Dr. Tolga Görüm (Türkiye)

Prof. Dr. Ufuk Yazgan (Türkiye)

Volkan Sevilgen (ABD)

Merve Mert (Almanya)

Prof. Dr. Yüksel Pöğün (Almanya)

Yeliz Düşkün (Almanya)

Dr. Ebru Karataş Acer (Belçika)

Dr. Canan Aratemur Çimen (Türkiye)

Çağrı Çaylak (Belçika)

Evrim Taşkıran (Belçika)

Kaan Taş (UK)

Dr. Melike Akkaya (Türkiye)

Erdem Samut (Türkiye)

Alp Yılmaz (Japonya)

Hasibe Akın (ABD)

Beril Şenyurt (Avusturya)

Mehmet Ata Ceylan (UK)

Zirve Konuşmacıları

Eren Soydal
(UK)

Evrim Faydalı
(Türkiye)

Mine Dedekoca
(Türkiye)

Murat Aktihanoğlu
(ABD)

Can Atacık
(Türkiye)

Timur Topalgökçeli
(Avusturya)

Ali Taşdemir
(Türkiye)

Türker Çelik
(ABD)

Dr. Asım Şengör
(Türkiye)

Dr. Emrah Çoraman
(Türkiye)

Arzu Yılmaz
(Hollanda)

Esra Kırkavak
(Hollanda)

Mehmet Onur Bilgin
(Kanada)

Umut Erhan
(Danimarka)

Ferhat Tözüner
(UK)

Ek-1 Proje Önerileri

1. **Kültür Elçileri:** "Kültür Elçileri" projesi ile Türkiye'nin yurt dışındaki kültürel tanıtımına yurt dışında sayısı gittikçe artan insan kaynağı ile etkili bir katkı verilmesi hedefleniyor. Kültür ve yaratıcı endüstriler alanı da, gerçekleşen beyin göçü içerisinde önemli bir alanı oluşturuyor. Bu kapsamda hem kültür ve yaratıcı endüstriler anlamındaki mevcut beyin göçünü haritalandırılması, hem bu kişilerin Türkiye'nin kültürel anlatısını gerçekleştirirken karşılaştıkları zorlukları ve ihtiyaçları anlayıp oralarda çözüm önerisi üretilmesi, hem de bu konuya katkı vermek isteyen yurt dışındaki tüm ilgililere bir eğitim programı hazırlanması istenmektedir. Bu faaliyetler sayesinde programa katılan ve "kültür elçileri" unvanı alan kişilerin hızla artması ve Türkiye'nin yurt dışındaki bilinirliğine ve kültürel tanıtımına katkı verilmesi sağlanacaktır.

2. **Global Girişimcilik Merkezi İstanbul:** İstanbul'un global bir girişimcilik merkezi olarak konumlandırılması projesinde İTÜ ARI Teknokent öncülüğünde yer almak isteyen tüm teknoparklar, bu alanda çalışmalar yürüten kurumlar ve sivil toplum merkezleriyle bir çalışma yapılabilir. Bu projenin odağında İstanbul Planlama Ajansı yer alarak gerekli koordinasyonu sağlayabilir. Dünya Teknoparklar Birliğinin dikkatini çeken en önemli bölgelerden biri olan İstanbul'a global yatırımcılar ve girişimcilerin ilgisini artırarak dünyaya açılış kapısı olarak konumlandırmalıyız. Şehirdeki üniversiteler, teknoparklar ve kuluçka merkezleri arasında güçlü iş birlikleri ağları kurularak girişimcilerin finansmanı, mentörlük ve altyapıya erişim kolaylaştırılmalıdır. Küçük sermaye ve melek yatırımcı ağlar ile projenin ve girişimcilerin desteklenmesi sağlanmalıdır. Bunun yanında, teknoloji ve inovasyon odaklı bir ekosistem oluşturularak girişimcilerin dijital dönüşümü, yapay zekâ, yeşil enerji ve büyük veri gibi yeni nesil teknolojilerde eğitilmeleri ve uzmanlaşmaları teşvik edilmelidir. Uluslararası iş birliği fırsatlarının gelişmesi, İstanbul'u küresel pazarlarla daha entegre hale getirirken şehre ve ülkeye de yabancı yatırımcıları da çekecektir. İstanbul'un konumu ve kültürel çeşitliliği, bu sürecin devamı için benzersiz bir avantaj sunmaktadır. Son olarak, İstanbul'un girişimcilik potansiyelini dünya çapında tanıtacak uluslararası etkinlikler ve girişimci buluşmaları düzenlenebilir. Bu tür etkinlikler, global girişimcileri şehre çekerken, yerel girişimcilerin küresel platformlarda daha iyi görünmesini sağlayacaktır. Dolayısıyla uluslararası arenada İstanbul'un girişimcilik merkezi olarak konumlandırılmasına ve ilerleyen dönemde iCapital ödülünü kazanmasına önemli katkılar sunacaktır. Bu programların tasarlanması için İPA koordinasyonunda ilerleyecek ve tüm paydaşların içinde olduğu bir İnovasyon Konseyi oluşturulması önerilmektedir.

Ek-1 Proje Önerileri

3. **Afet Risk Yönetimi:** Panel'den çıkan sonuç; "Afet risklerini azaltmanın yolunun açık veri, entegrasyon, çok paydaşlı işbirliği ve güçlü bir veri değerlendirme kültürü oluşturmaktan geçtiği" düşüncesi oldu. Panelde dile getirilen değerlendirmeler ışığında, 2026'da uygulanabilecek üç öneriye karar verilirken, hızlı yol alabilme ve yüksek etki yaratma kriterleri bakımından, aşağıda yer verilen üç önerinin değerlendirilebileceği düşünülmektedir:

A-) "Türkiye afet risklerinin önlenmesi için açık veri protokolü ve pilot veri havuzu oluşturulması (Türkiye Open Disaster Data Initiative)" önerisi dikkate alınabilir. Burada amaç; afet risk önleme için kritik verilerin standartlaştırılması ve paylaşılabilir hale getirilmesidir. Bilindiği üzere, Panelde en çok vurgulanan sorunlar; veri dağınıklığı, standart veri eksikliği, aynı verinin mükerrer üretilmesi ve açık veri eksikliği idi. Bu nedenle küçük ancak çalışır bir model oluşturmanın hızlı bir kazanım olacağı düşünülebilir. Bu konu, iklim kaynaklı afet risklerinin önlenmesi bakış açısıyla bir pilot uygulama olarak ele alınır ise (dar ama etkili bir çerçevede, örneğin; sel, taşkın heyelan riskleri; orman yangını riskleri; kuraklık göstergeleri, vb.) bunların COP31 gündemi ile uyumlu bir işbirliği faaliyeti olarak planlanması da mümkün olabilecektir.

B-) "Afet Risklerinin Önlenmesi için Veri Okuryazarlığı ve Uzman Gönüllü Programı (Disaster Data Fellows Program)" başlatılması düşünülebilir. Özellikle, bu öneriye ilgili gösteren akademik kuruluşlar üzerinden, konu hakkında hızlı bir çalışma planının hazırlanması ve uygulamaya aktarılması mümkün olabilecektir. Bu tür bir çalışma ile "Afet risklerini önlemek için veri kullanabilen insan kaynağını desteklemek" amaçlanabilir. Keza, bu çalışma; iklim kaynaklı afet risklerinin önlenmesi odağında pilot uygulama olarak ele alınır ise COP31 de "çok paydaşlı işbirliklerini ve görünürlüğü artırmak" için uygun başlık olarak değerlendirilebilir.

C-) "Çok paydaşlı afet veri koordinasyon mekanizması (Disaster Data Coordination Hub)" oluşturulması bir diğer öneri olabilir. Afet risk yönetimi alanında çalışmalar yürüten çok paydaşlı ekosistem içinde "veri paylaşımının ve verinin standartlaştırılmasını koordine eden bir platform kurmak" amacıyla bir çalışma başlatılabilir. Ekosistem içinde etkili olan ve bu alana yönelen kurum ve kuruluşların işbirliği ile başlatılacak bu çalışmanın iklim kaynaklı afet risklerine yönelik bir odaklanma ile ele alınması durumunda, bu konunun COP31 kapsamında ele alınacak şekilde planlanması mümkün olacaktır.

Moka United

ITUARI TEKNOKENT

İPA İstanbul Planlama Ajansı

&

Aposto

TURKISH GLOBAL SOCIETY

BİR DÜNYA KIVILCIM